

स्व. છગનલાલ મોતીરામ શાહ કૃત

પાંચમા ધોરણ માટે

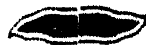
"મુખગણિત શિક્ષક"

ભાગ ૬.

સંવત ૧૯૮૬ આવૃત્તિ ૧૧ મી. ઈ. સ. ૧૯૩૦.

કિંમત ૦-૪-૦

પોસ્ટેજ જુદું.

દેશી રાજ્યોમાં ટેકસ્ટ બુકસ, ઈનામ અને લાયબ્રેરી માટે
મંજુર થએલો અને કેળવણી ખાતાના અધિકારી સાહેબો
તેમજ વિદ્વાન સદ્‌ગૃહસ્થોના ઉત્તમ સર્ટિફિકેટ પામેલો

—: પાંચમા ધોરણને :—

મુખગણિત શિક્ષક ભાગ ૬.

૮ના ગુણોત્તરની સંપૂર્ણ નોંધ સાથે, તમામ ગુણોત્તરના
લેખાં ફક્ત ત્રણજ રીતથી ગણી શકાય એવી
નવીન સરળ યુક્તિવાળો.

રચનારઃ—(સ્વ.) છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
"ડિકટેશન શિક્ષક" વગેરેના કર્તા.
રચનારનું ઠેકાણુંઃ—શાહપોર-સુરત.

પ્રસિદ્ધ કર્તા—ઈશ્વરલાલ મગનલાલ શાહ.
પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું—શાહપોર-સુરત.

છાપનારઃ—ગોવિન્દજી ડાહ્યાભાઈ નાયક.
છાપવાનું ઠેકાણુંઃ—શ્રી "અનાવિલ બન્ધુ" પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ,
બરાનપુરી ભાગળ, ભાજીવાળી પોળ-સુરત.
આવૃત્તિ ૧૧ મી.
સંવત ૧૯૮૬] કિંમત ૦-૪-૦ પોસ્ટેજ જુદું. [સને ૧૯૩૦.

હિંદુસ્તાનની સામાન્ય ભૂગોળની :—
ગુજરાતી કૉપીરાઈટ સંગ્રહ પ્રશ્નોત્તરમાળામાં શું શું જોશો ?

દેશની વ્યાખ્યા, હિંદુસ્તાનની પાછલી હકીકત તથા નામ પાડવાનું કારણ, સીમા, વિસ્તાર, કુદરતી ભાગો, હિંદમા કેટલી તરેહનાં રાજ્યો છે તે, તથા તેનું ક્ષેત્રફળ, બ્રિટિશ હિંદના રાજકીય ભાગ, દેશી સ્વતંત્ર રાજ્યો, પરદેશી સ્વતંત્ર રાજ્યો, દેશી ખંડીઆ રાજ્યો, પર્વતો, જવા આવવાના માર્ગ, (ઘાટ), પર્વતનાં શિખરો, હવા ખાવાના સ્થાનો, મેદાનો, ઉચ્ચ પ્રદેશ, ખીણો, રણ, નદીઓ, નદીઓ વિષે વિશેષ હકીકત, નદીની શાખાઓ, પવિત્ર નદીઓ, દોઆબ, નદીઓના મૂળ, ઉત્તરમાંથી, દક્ષિણમાંથી, પૂર્વમાંથી અને પશ્ચિમમાંથી, નીકળતી નદીઓ, જળક્ષેપ પ્રદેશ, કિનારા, બંદરો, ભૂશિરો, સમુદ્ર, અખાત, ઉપસાગર, સામુદ્રધુનીઓ, બેટો, દ્વીપકલ્પ, સરોવર, જાત્રાનાં ઠેકાણા, જૈન, પારસી, મુસલમાન ને શીખનાં જાત્રાનાં સ્થળ, ચારે દિશામાં આવેલાં જાત્રાનાં સ્થળ, રણક્ષેત્રો, છાવણીઓ, આબોહવા, હવા ને તેની લોક પર તથા પાક પર અસર, તાપ, ટાઢ, વરસાદ, મુખ્ય પેદાશ, ખેતીની પેદાશ, વનસ્પતિ પેદાશ, ખનીજ પેદાશ, પ્રાણી પેદાશ, પ્રાણીઓ, મુખ્ય ધંધા, મુખ્ય ઉદ્યોગ, ભાષા, ધર્મ, હુન્નર, રાજ્ય વ્યવસ્થા, ગવર્નરોની દેખરેખ નીચેનાં દેશી રાજ્યો, રજપુત, મરેઠી, મુસલમાની, શીખ ને જાટ રાજ્યો; ઉપજ, ખરચ, લશ્કર, યુનિવર્સિટિ, સૂતળ, મોટી સડકો. વાઈસરોયની દેખરેખ નીચેનાં રાજ્યો, દરેક રાજકીય ભાગમા આવેલા પ્રખ્યાત સ્થળો પ્રખ્યાતિ સાથે, વિવિધ રસિક પ્રશ્નો, પરીક્ષક પ્રશ્નો. કિંમત ચાર આના.

પ્રકરણ ૧.

મનોયત્ન ૧.

નીચેની સંખ્યાના ગુણોત્તર કાઢો.

રૂપીઓ : બે આની	રૂપીઓ : ૩ પાઈ	આનો : ૨ ઉપઆના
રૂપીઓ : ૧૨॥ દોકડા	રૂપીઓ : ૨૫ બદામ	આનો : ૧૨॥ બદામ
રૂપીઓ : ૧૦ સુ૦પૈસા	રૂપીઓ : ૪ ઉપઆના	આનો : ૧૦ બદામ
રૂપીઓ : ૧૦ દોકડા	રૂપીઓ : ૨ પાઈ	આનો : ०॥ સુ૦ પૈસો
રૂપીઓ : ૮ સુ૦ પૈસા	રૂપીઓ : ૧ દોકડો	આનો : ૧ પાઈ
રૂપીઓ : ૧૬ પાઈ	રૂપીઓ : ૫/૪ દોકડા	આનો : ૧ ઉપઆનો
રૂપીઓ : ૧ આનો	રૂપીઓ : ૨/૩ સુ૦ પૈસા	આનો : ૬। બદામ
રૂપીઓ : ૬। દોકડા	રૂપીઓ : ૨/૨૫ આના	આનો : ૫ બદામ
રૂપીઓ : ૫ સુ૦ પૈસા	રૂપીઓ : ૫/૧૨ દોકડા	આનો : ०। સુ૦ પૈસો
રૂપીઓ : : ૫ દોકડા	રૂપીઓ : ૧/૩ સુ૦ પૈસો	આનો : ०॥ પાઈ
રૂપીઓ : ૪ સુ૦ પૈસા	રૂપીઓ : ૧/૧૫ આના	આનો : ૮/૧૫ ઉપઆના
રૂપીઓ : ૮ પાઈ	રૂપીઓ : ૬/૫ પાઈ	આનો : ૧૦/૩ બદામ
રૂપીઓ : ૮/૨૫ આના	રૂપીઓ : ૧ ઉપઆનો	આનો : ०॥ ઉપઆના
રૂપીઓ : ૬/૩ સુ૦ પૈસા	રૂપીઓ : ०॥। પાઈ	આનો : ૨॥ બદામ
રૂપીઓ : ૧૦/૩ દોકડા	રૂપીઓ : ૫ બદામ	આનો : ०। પાઈ
રૂપીઓ : ૬ પાઈ	રૂપીઓ : ०। સુ૦ પૈસો	આનો : ०। ઉપઆનો
રૂપીઓ : ૨॥ દોકડા	રૂપીઓ : ૨/૪૫ આના	આનો : ૨૫ વીસવાસી
રૂપીઓ : ૨ સુ૦ પૈસા	રૂપીઓ : ૨/૯ સુ૦ પૈસો	આનો : ૧/૭ પાઈ
રૂપીઓ : ૪ પાઈ	રૂપીઓ : ૧/૧૦ દોકડા	આનો : ૧ બદામ
રૂપીઓ : ૧ પૈસો	આનો : ૧ અધેલો	આનો : ૫/૬ બદામ

આનો : ૨/૧૫ ઉપઆના
આનો : ૫/૧૨ બદામ
આનો : ૧/૧૫ ઉપઆનો
આનો : ૧ ઉ૦ ઉ૦ આ
આનો : વીસવાસી
આનો : ૨/૪૫ ઉપઆના
આનો : ૫/૧૮ બદામ

પૌંડ : ૨॥ શિલિંગ
પૌંડ : ૨ શિલિંગ
પૌંડ : ૧ શિ ૮ પેન્સ
પૌંડ : ૧। શિલિંગ
પૌંડ : ૧ શિલિંગ
પૌંડ : ૧૦ પેન્સ
પૌંડ : ૮ પેન્સ
પૌંડ : ૭॥ પેન્સ
પૌંડ : ૬ પેન્સ
પૌંડ : ૫ પેન્સ
પૌંડ : ૩॥ પેન્સ
પૌંડ : ૨॥ પેન્સ
પૌંડ : ૧ ૨/૫ પેન્સ
પૌંડ : ૨ પેન્સ
પૌંડ : ૧ પેની
પૌંડ : ૩॥ ફાર્ધિંગ
પૌંડ : ૦॥। પેની
પૌંડ : ૬/૨૫ ફાર્ધિંગ

શિલિંગ : ૧॥ પેન્સ
શિલિંગ : ૬/૧ પેન્સ
શિલિંગ : ૧ પેની
શિલિંગ : ૦॥। પેની
શિલિંગ : ૩/૫ પેની
શિલિંગ : ૨ ફાર્ધિંગ
શિલિંગ : ૨/૫ પેની
શિલિંગ : ૧॥ ફાર્ધિંગ
શિલિંગ : ૩/૧૦ પેની
શિલિંગ : ૧ ફાર્ધિંગ
શિલિંગ : ૦॥। ફાર્ધિંગ
શિલિંગ : ૦॥ ફાર્ધિંગ
શિલિંગ : ૩/૨૫ પેની
શિલિંગ : ૧/૧૦ પેની
શિલિંગ : ૧/૨૦ પેની
શિલિંગ : ૩/૧૬ ફાર્ધિંગ
શિલિંગ : ૩/૮૦ પેની
શિલિંગ : ૩ પેની

શેર : નવટાંક
શેર : અધોળ
શેર : ૧। રૂ. ભાર
શેર : ૪ રૂ. ભાર

મણ : ૫ શેર
મણ : ૨॥ શેર
મણ : ૧। શેર
મણ : શેર ૦॥=
મણ : શેર ૦।=
મણ : ૦। શેર

એકર : ૨॥ ગુંઠા
એકર : ૧। ગુંઠા
એકર : ૧૦ આના
એકર : ૨॥ આના
એકર : ૪ ગુંઠા
એકર : ૨ આના

માઇલ : ફર્લાંગ
માઇલ : ૦॥ ફર્લાંગ
માઇલ : ૦। ફર્લાંગ
માઇલ : ૫ પોલ
માઇલ : ૧। પોલ
માઇલ : પોલ

ફર્લાંગ : ૫ પોલ
ફર્લાંગ : ૨॥ પોલ
ફર્લાંગ : ૧। પોલ
રૂડ : ૫ પોલ

રૂડ : ૨॥ પોલ

રૂડ : ૧। પોલ

માણી : ૧। મણ

માણી : ૦॥। મણ

માણી : ૧૫ શેર

માણી : ૭॥ શેર

માણી : શેર ૧॥।≈

માણી : ૪ શેર

માણી : ૨ શેર

માણી : ૧॥ શેર

ગ્રોસ : ૧॥ ડઝન

ગ્રોસ : ૦॥। ડઝન

ડઝન : ૧॥ નંગ

ડઝન : ૦॥। નંગ

એપોથીકરી તોલ

પૌંડ : ૧॥ ઔંસ

પૌંડ : ૦॥। ઔંસ

પૌંડ : ૩ ડ્રામ

પૌંડ : ૧॥ ડ્રામ

ટ્રોય વજનનું તોલ

પૌંડ : ૧॥ ઔંસ

પૌંડ : ૦॥। ઔંસ

પૌંડ : ૭॥ પેનીવેટ

પૌંડ : ૩॥। પેનીવેટ

પૌંડ : ૨॥ પેનીવેટ

પૌંડ : ૨ પેનીવેટ

પૌંડ : ૧ પેનીવેટ

પૌંડ : ૧૮ ગ્રેન

તોલો : ૦॥। માસો

તોલો : ૦॥ માસો

તોલો : વાલ

તોલો : ૧॥ રતી

વર્ષ : ૧॥ માસ

વર્ષ : ૦॥। માસ

વર્ષ : ૩૬ દિવસ

વર્ષ : ૧॥ દિવસ

ફુટ : ૧॥ ઇંચ

ફુટ : ૦॥। ઇંચ

કળશી : ૨ મણ

કળશી : મણ

કળશી : ૦॥ મણ

કળશી : ૦। મણ

કળશી : ૨॥ શેર

કળશી : ૨ શેર

કળશી : ૧॥ મણ ૪ શેર

ગદિઆણો : ૨ વાલ

ગદિઆણો : વાલ

ગદિઆણો : ૦॥ વાલ

ગદિઆણો : ૦॥। રતી

એવોર્ડુપોઇઝ વજનનું

પૌંડ : ૨ ઔંસ

પૌંડ : ઔંસ

પૌંડ : ૦॥ ઔંસ

પૌંડ : ૦। ઔંસ

પૌંડ : ૧ ડ્રામ

ફરો : ૨ પાયલી

ફરો : પાયલી

ફરો : ૦॥ પાયલી

ફરો : ૦। પાયલી

ફરો : ૦। શેર

ખાંડી : ૨॥ મણ

ખાંડી : ૧। મણ

ખાંડી : ૧૫ શેર

ખાંડી : ૧૨॥ શેર

ખાંડી : શેર ૩)=

ખાંડી : ૨ મણ

ખાંડી : ૨॥ શેર

ખાંડી : ૨ શેર

ખાંડી : ૧॥ શેર

ભાર : ૧। ધડી

૬] પાંચમા ધોરણનો "મુખગણિત શિક્ષક" ચાર આના.

ભાર : ૧॥ મણ
ભાર : ૦॥। મણ
ભાર : ૧૫ શેર
ભાર : ૩॥ શેર
ભાર : ૨ ધડી
ભાર : ૪ શેર
ભાર : ૩ શેર

ટાંક : ૩ રતી
ટાંક : ૧॥ રતી
ટાંક : ૦॥। રતી
ટાંક : ૬ આના
ટાંક : ૧॥ આનો

કોડી : ૨॥ નંગ
કોડી : ૧। નંગ

ધા : ૩ તાવ
ધા : ૧॥ તાવ
ધા : ૦॥। તાવ

રીમ : ૨॥ ધા
રીમ : ૧। ધા
રીમ : ૧૫ તાવ
રીમ : ૭॥ તાવ
રીમ : ૨ ધા

રીમ : ૨ તાવ
રીમ : ૧॥ તાવ

ગજ : ૩ તસુ
ગજ : ૧॥ તસુ
ગજ : ૦॥। તસુ
ગજ : ૦॥। આંગળ

વીઘુ : ૨॥ વસા
વીઘુ : ૧। વસા
વીઘુ : ૧૨॥ કાડી
વીઘુ : ૬। કાડી
વીઘુ : ૨ વસા

વસા : ૨॥ વસા
વસા : ૧। કાડી

ગાલ્લી : ૩॥ મણ
ગાલ્લી : ૭૫ શેર
ગાલ્લી : ૩૭॥ શેર
ગાલ્લી : ૧૮॥। શેર
ગાલ્લી : ૩ મણ
ગાલ્લી : ૫ શેર

મહીનો : ૩॥ દિવસ
મહીનો : ૩ દિવસ

સેંકડો : ૧૨॥ નંગ
સેંકડો : ૬। નંગ
સેંકડો : ૧૦ નંગ

હજાર : ૧૨૫ નંગ
હજાર : ૬૨॥ નંગ
હજાર : ૩૧। નંગ
હજાર : સેંકડો

ગાંસડી : ૧। રીમ
ગાંસડી : ૧૨॥ ધા
ગાંસડી : ૬। ધા
ગાંસડી : ૧ રીમ

એડીઉ : ૪ મણ
એડીઉ : ૨ મણ
એડીઉ : મણ
એડીઉ : ૦॥ મણ
એડીઉ : ૫ શેર
એડીઉ : ૧૨૮ શેર
એડીઉ : ૪ શેર

તોલો : ૪ વાલ
તોલો : ૨ વાલ
તોલો : ૧ વાલ
તોલો : ૦॥ વાલ

મનોયત્ન ૨.

૧) શેરના રૂા. ભાર કેટલા ?
૨) શેર : રૂા. ભાર
૩) મણના રૂા. ભાર કેટલા ?
૪) મણના નવટાંક કેટલા ?
૫) મણ : રૂા. ભાર
૬) મણ : નવટાંક
૭) મણના શેર કેટલા ?
૮) ખાંડીના શેર કેટલા ?
૯) ભારના શેર કેટલા ?
૧૦) કળશીના શેર કેટલા ?
૧૧) ગાલ્લીના શેર કેટલા ?
૧૨) બેડીઆના શેર કેટલા ?
૧૩) ગદિઆણાની રતી કેટલી ?
૧૪) માસાની રતી કેટલી ?
૧૫) માણી : શેર
૧૬) કળશી : શેર
૧૭) ખાંડી : શેર
૧૮) ભાર : શેર
૧૯) ગાલ્લી : શેર
૨૦) બેડીઉં : શેર
૨૧) વર્ષના દિવસ કેટલા ?
૨૨) વર્ષ : દિવસ
૨૩) શેર : ખાંડી
૨૪) કેટલા શેરની માણી ?
૨૫) કેટલી રતીનો તોલો ?
૨૬) કેટલા રતીનો માસો ?
૨૭) કેટલી રતીનો ગદિઆણો ?
૨૮) શેરના નવટાંક કેટલા ?
૨૯) શેરના અધોળ કેટલા ?
૩૦) મણની પાંચશેરી કેટલી ?
૩૧) મણની અઢીશેરી કેટલી ?
૩૨) મણની સવાશેરી કેટલી ?
૩૩) મણના અધોળ કેટલા ?
૩૪) ૩૬ દિવસ : ૧ વર્ષ
૩૫) ૫ ગુંઠા : એકર
૩૬) ૫ પોળ : માઇલ
૩૭) ૦ાા મણ : બેડીઉં
૩૮) ૧ાા રતી : તોલો
૩૯) ૬૪ શેર : કળશી
૪૦) કળશીની બશેરી કેટલી ?
૪૧) ૭૫ શેર : ગાલ્લી
૪૨) ૨ વસા : વીંઘુ
૪૩) ગાલ્લીમાં ૫ શેર કેટલીવાર ?
૪૪) ગાલ્લી : ૫ શેર

૪૫) ૨ ધા : રીમ
૪૬) રીમ : ૨ ધા
૪૭) બેડીઆની ૫ શેરી કેટલી?
૪૮) ભાર : મણ
૪૯) કળશી : બેડીઉં
૫૦) ગાલ્લી : ખાંડી
૫૧) ક્રાઉન : પૌંડ
૫૨) પૌંડના ક્રાઉન કેટલા?
૫૩) વર્ષ : ૧॥ દિવસ
૫૪) ૧॥ ખાંડી : ૭॥ શેર
૫૫) ૧। ભાર : ૧॥ મણ
૫૬) ૧ ગજ : ०॥ તસુ
૫૭) ૩ અધોળ : ૧॥ મણ
૫૮) ૨॥ નવટાંક : ૨॥ મણ
૫૯) ૨। ગાલ્લી : ૧૧। શેર
૬૦) ૧। પૌંડ : ૧। શિલિંગ
૬૧) કેટલા ફ્રાર્થિંગ હોય તો શિલિંગ થાય?
૬૨) નીચેના રૂપીઆની કિંમત કહો.

૧/૨, ૧/૩, ૧/૪, ૧/૫, ૧/૬, ૧/૭, ૧/૮, ૧/૧૦, ૧/૧૨, ૧/૧૬, ૧/૨૦, ૧/૨૪, ૧/૨૫, ૧/૩૨,
૧/૪૦, ૧/૪૮, ૧/૫૦, ૧/૬૪, ૧/૮૦, ૧/૯૬, ૧/૧૦૦, ૧/૧૨૮, ૧/૧૯૨, ૧/૨૦૦,

૬૩) ૧/૨, ૧/૩, ૧/૪, ૧/૫, ૧/૬, ૧/૮, ૧/૧૨, ૧/૧૬, ૧/૨૦, ૧/૨૪, ૧/૨૫, ૧/૪૦, ૧/૪૮,
૧/૬૦, ૧/૧૦૦. આનાની કિંમત કહો.

૬૪) ૪॥। પૌંડમાં ૨॥ પૌંડ ઉમેરતાં જે જવાબ આવે તેનું ૭ શિલિંગ ૩ પેન્સ સાથે ગુણોત્તર શું?

૬૫) રૂ. ૩॥ા૨॥ા માંથી રૂ. ०) ०॥ બાદ કરો અને જે બાકી રહે તેનું રૂ. ०॥ા૨ ની સાથે ગુણોત્તર શું?

૬૬) ૭॥×૭॥ નું ૨॥×૨॥ સાથે ગુણોત્તર શું?

૬૭) ૧॥ મણ ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૮?

૬૮) ૨ શેર ને કેટલા નવટાંકનું ગુણોત્તર ૮?

૬૯) નવટાંક ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૧/૬?

૭૦) ગાંસડી ને કેટલા રીમનું ગુણોત્તર ૧૦ ?
૭૧) સેંકડો ને કેટલા નંગનું ગુણોત્તર ૨૦ ?
૭૨) ૩ નવટાંક ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૧/૪ ?
૭૩) ૧ા રૂપીઓ ને કેટલા આનાનું ગુણોત્તર ૮ ?
૭૪) કેટલા આના ને રૂપીઆનું ગુણોત્તર ૧૨ ?
૭૫) ૩ રૂપીઆને કેટલી પાઈનું ગુણોત્તર ૪૮ ?
૭૬) કેટલા તોલા ને ૮ ગદિઆણાનું ગુણોત્તર ૧૬ ?
૭૭) કેટલી કળશી ને ૪ ભારનું ગુણોત્તર ૨ ?
૭૮) ૫ રૂપીઆ ને કેટલી પાઈનું ગુણોત્તર ૧૯૨ ?
૭૯) ૭ શિલિંગ ને કેટલા પેન્સનું ગુણોત્તર ૧૨ ?
૮૦) ૭ પેન્સ ને કેટલા શિલિંગનું ગુણોત્તર ૧/૧૨ ?
૮૧) ૩૨ મણ ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૪૦ ?
૮૨) બેડીઉં ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૪૦ ?
૮૩) કેટલા મણ ને ૫ નવટાંકનું ગુણોત્તર ૩૨૦ ?
૮૪) ૫ શેર ને કેટલી ખાંડીનું ગુણોત્તર ૧/૧૬૦ ?
૮૫) કેટલા ગ્રોસ ને ૨૪ ડઝનનું ગુણોત્તર ૨ ?

સૂચના—૮૬ થી ૯૫ સવાલના જવાબ અનેક આવશે.

૮૬) કેટલા રૂપીઆ ને કેટલા આનાનું ગુણોત્તર ૪ ?
૮૭) કેટલા મણને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૪૦ ?
૮૮) કેટલાં બેડીઆં ને કેટલી કળશીનું ગુણોત્તર ૮ ?
૮૯) કેટલા આના ને કેટલી પાઈનું ગુણોત્તર ૧૨ ?
૯૦) કેટલા મણ ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૧૬ ?

૯૧) કેટલા તોલા ને કેટલા વાલનું ગુણોત્તર ૮ ?
૯૨) કેટલી ગાલ્લી ને કેટલા મણનું ગુણોત્તર ૩૦ ?
૯૩) કેટલી ખાંડી ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૪૦ ?
૯૪) કેટલા પૌંડ ને કેટલા શિલિંગનું ગુણોત્તર ૨૦ ?
૯૫) કેટલા શિલિંગ ને કેટલા પેન્સનું ગુણોત્તર ૧૨ ?

પ્રકરણ ૨. કસર.

વ્યવહારમાં પદાર્થોની કિંમતની આપ લે ચલણી નાણાંથી કરવામાં આવે છે. નાણામાં હલકામાં હલકું નાણું પાઈ છે. ૦॥ પાઈથી ઉપરાંત થાય તો આખી ગણી લેવામાં આવે છે, પણ ૦॥ પાઈથી ઓછી થાય તો છોડી દેવામાં આવે છે.

હિસાબ દોકડા, બદામ, વીસવાસીથી ગણવામાં આવે છે. તેમાં પણ ઉપર મુજબ કસર મૂકવી. જવાબ દોકડા, બદામ અને વીસવાસીમાં ન માંડતાં તેનું નાણું કરી રૂપીઆ, આના, પાઈમાં માંડવો.

પ્રકરણ ૩.

તમામ ગુણોત્તરમાં લાગુ પડતી કુંચીઓ.

૧) ભારે પરિમાણ ઉપરથી હલકા પરિમાણની કિંમત કાઢવાની રીતઃ—

ભારે પરિમાણની કિંમતને, ભારે પરિમાણ અને હલકા પરિમાણના ગુણોત્તરે ભાગવા, ભાગાકાર ભારે પરિમાણ કિંમતની જાતનો આવશે. જેમકે દા. ૧) રૂ૦ ૨૫ાા એ તોલો તો વાલનું શું ?

ભારે પરિમાણની કિંમત રૂા. ૨૫ાા ને ભારે પરિમાણ તોલો અને હલકા પરિમાણ ૪ વાલના ગુણોત્તર ૮ એ ભાગ્યા. ૨૫ાા÷ ૮ એટલે ૨૫ાા×૧/૮=૫૧ આના=રૂા. ૩)≡ જવાબ આવ્યો· (૨૫ાા રૂપીઆને૧/૮થી ગુણવા અથવા ૨૫ાા ને ૧/૮* રૂપીઆએ ગુણવા એ બરોબર છે. હવે ૧/૮ રૂપીઓ એટલે બે આના, માટે ૨૫ાા×૨ આના=૫૧ આના= રૂા. ૩)≡ દા. ૨) રૂા. ૬૩) ગાલ્લી તો ૧૨ શેરનું શુ ?

ભારે પરિમાણની કિંમત રૂ. ૬૩) ને ભારે પરિમાણ ગાલ્લી અને હલકા પરિમાણ ૧૨ શેરના ગુણોત્તર ૧૦૦ એ ભાગ્યા. ૬૩÷૧૦૦= ૬૩×૧/૧૦૦=૬૩ દોકડા=રૂ. ૦ાા= ૦ાા દોકડા જવાબ. (૬૩ રૂપીઆ ×૧/૧૦૦=૬૩×૧/૧૦૦=૬૩/૧૦૦રૂ. ૧/૧૦૦ રૂપીઆ=૧ દોકડો માટે ૬૩×૧=૬૩ દોકડા=રૂા. ૦ાા= ૦ાા દોકડા)

દા. ૩) ૭ાા ખાંડીના ૫૨ાા રૂપીઆ તો ૩૦ શેરનું શું ?

ભારે પરિમાણની કિંમત રૂ. ૫૨ાા ને, ભારે પરિમાણ ૭ાા ખાંડી

---

*ગુણોત્તર એ સાદી સંખ્યા છે. છતાં આ રીતમાં તેને વિશેષ (પરિમાણવાળી) સંખ્યા ગણી લેવામાં આવે છે માટે પહેલી સંખ્યા જે વિશેષ સંખ્યા છે તેને સાદી સંખ્યા ગણી લેવી જોઈએ, કારણ સ્પષ્ટ છે જેમકે ૫ રૂપીઆ ×૨=૧૦ રૂપીઆ અથવા ૫×૨ રૂપીઆ ૧૦ રૂપીઆ છે.

અને હલકા પરિમાણ ૩૦ શેરના ગુણોત્તર ૨૦૦ એ ભાગ્યા. ૫૨ાા÷૨૦૦=૨૬। દોકડા. કારણ રૂપીઆનો ૨૦૦ મો ભાગ ૦ાા દોકડો છે, માટે ૫૨ાા×૦ાા=૨૬। દોકડા=રૂ. ૦। ૧। દોકડો જવાબ.

૨) હલકા પરિમાણ ઉપરથી ભારે પરિમાણની કિંમત કાઢવાની રીતઃ—

હલકા પરિમાણની કિંમતને, હલકા પરિમાણ અને ભારે પરિમાણના ગુણોત્તરે ભાગવા. ભાગાકાર હલકા પરિમાણની કિંમતની જાતનો આવશે. જેમકે દા. ૧) રૂ. ૦)=ાા નું ૧। શેર તો મણનું શું ?

હલકા પરિમાણની કિંમત ૨ાા આનાને, હલકા પરિમાણ ૧। શેર અને ભારે પરિમાણ મણના ગુણોત્તર $\frac{૧}{૩૨}$ થી ભાગ્યા. ૨ાા આના ÷$\frac{૧}{૩૨}$ =૨ાા આના×૩૨=૮૦ આના=રૂ. ૫) જવાબ. અથવા ૨ાા×૩૨ આના= ૨ાા×૨ રૂપીઆ=૫ રૂપીઆ.

દા. ૨) રૂ. ૦)=। નું શેર તો મણનું શું ?

હલકા પરિમાણની કિંમત ૨। આનાને, હલકા પરિમાણ શેર અને ભારે પરિમાણ મણના ગુણોત્તર $\frac{૧}{૪૦}$થી ભાગ્યા. ૨।÷$\frac{૧}{૪૦}$=૨। આના×૪૦=૯૦ આના=રૂ. ૫ાા= જવાબ.

દા. ૩) ૭ાા શેરના ૬ આના ૩ ખાંડીનું શું ?

હલકાના પરિમાણની કિંમત ૬ આનાને, હલકા પરિમાણ ૭ાા શેર અને ભારે પરિમાણ ૩ ખાંડીના ગુણોત્તર $\frac{૧}{૩૨૦}$ થી ભાગ્યા. તો ૬ આના÷$\frac{૧}{૩૨૦}$=૬આના×૩૨૦=૧૯૨૦ આના=રૂ. ૧૨૦ અથવા ૬×૧૨૦ આના=૬×૨૦ રૂપીઆ=૧૨૦ રૂપીઆ જવાબ

૩) કિંમત ઉપરથી વજન કાઢવાની રીત.

જેટલું વજન આપ્યું હોય અને જેટલી કિંમતનું લેવું હોય

તે બેનો ગુણાકાર કરવો, પછી તે ગુણાકારને આપેલી કિંમતે ભાગવાથી જવાબ આપેલા વજનની જાતનો આવશે.

દા. ૧) રૂ. ૪૫માં ૧॥ ગાલ્લી મઠ મળે તો રૂ. ૩)માં કેટલા આવશે? ૧॥×૩=૪॥. ૪॥÷૪૫=$\frac{૧}{૧૦}$ ગાલ્લી=૩ મણ જવાબ.

દા. ૨) રૂ. ૭૨નું ૧॥ કળશી તો રૂ. ૬)નું કેટલું? ૧॥×૬=૯. ૯÷૭૨=$\frac{૧}{૮}$ કળશી=૨ મણ જવાબ.

દા. ૩) રૂ. ૦॥ના ૨૧ નંગ તો રૂ. ૪)ના કેટલાં? ૨૧×૪=૮૪ ૮૪÷૦॥=૧૧૨ નંગ જવાબ.

દા. ૪) રૂ. ૫૨ામાં ૧॥ ગાલ્લી મળે તો રૂ. ૧)ના માં કેટલું આવશે? ૧॥×૧)ના=૧॥ના. ૧॥ના÷૫૨ા=$\frac{૧}{૩૨}$ ગાલ્લી=૩૭॥ શેર.

મનોયત્ન ૩

૧) એક આનાનું નવટાંક તો મણનું શું?
૨) રૂપીઆનું ૪ શેર તો ભારનું શું?
૩) વાલ સોનાનો રૂ. ૦॥ તો ૭॥ તોલાનું શું?
૪) રૂ. ૭॥ હજાર તો ૧૨૫ નંગનું શું?
૫) ડઝનના રૂ.૦)ના તો ૨॥ ગ્રોસનું શું?
૬) રૂ. ૦ાન નું ૧૦ શેર તો ગાલ્લીનું શું?
૭) મહિનાના રૂ. ૧૭॥ તો ૧૦ દિવસનું શું?
૮) ૭॥ વાલના રૂ. ૨॥ તો ૭॥ તોલાનું શું
૯) રૂ. ૬૦)નું ૨॥ ખાંડી તો રૂ. ૫)નું કેટલું?
૧૦) રૂ. ૦)નાનું ૦॥ મણ તો રૂ. ૧૫નું કેટલું?
૧૧) મણના રૂ. ૨॥ તો રૂ. ૧ાનું કેટલું?
૧૨) રૂ. ૧૮ાાનું મણ તો રૂ. ૩ાાનું કેટલું?

૧૩) ૭) વર્ષના રૂ. ૧૦૫) તો ૭ મહિનાનું ?

૧૪) રૂ. ૧૫) નું મણ તો ૩ાા મણનું શું ?

૧૫) ૩ અધોળના રૂ. ૦ાॾ તો ૩ શેરનું શું ?

૧૬) ૭ પેનના ૫ પાઈ તો ૫ આનાની કેટલી ?

૧૭) રૂ. ૨૫ાા એ તોલો તો ૪ વાલનું શું ?

૧૮) રૂ. ૧૨ાનું ૫ મણ તો ૪ શેરનું શું ?

૧૯) ૬૪ કેરીનો રૂ. ૧ાા તો રૂ. ૧)ાાની કેટલી ?

પ્રકરણ ૪.

શેરનાં નવટાંક કેટલા ? અચ્છેરના અધોળ ? મણની પાંચશેરી કેટલી ? માસાની રતી ? દિવસના પહોર ? પાયલીની ટીપરી ? ખાંડીના ફરા ? ઔંસના ડ્રામ ? (દવા તોલવાનું) માઇલના ફર્લાંગ ? ક્વાર્ટરના બુશલ ? બુશલના ગેલન કેટલા ? જ. ૮. ત્યારે ઉપલાં પરિમાણોનું ગુણોત્તર શું ? જ. ૮.

૮ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

શેર ને નવટાંક, અચ્છેર ને અધોળ, મણ ને પાંચશેરી, માસો ને રતી, દિવસ ને પહોર, પાયલી ને ટીપરી, ખાંડ ને ફરો, ઔંસ ને ડ્રામ (દવા તોલવાનું) માઇલ ને ફર્લાંગ, ક્વાર્ટર ને બુશલ, બુશલને ગેલન,

એ પરિમાણોમાં ભારે કહો, હલકા કહો. હલકા ભારેનો કેટલામો ભાગ છે ? જ. ૮મો ભાગ. ભારે હલકાથી કેટલા ગણા છે ? જ. ૮ ગણા.

જો ભારે પરિમાણના એકમની કિંમત રૂ. ૧ પડે તો હલકા એકમની કિંમત ભારેના કેટલામાં ભાગની પડે? જ. ૮મા ભાગની. રૂપીઆનો આઠમો ભાગ શું? જ. ૨ આના, રૂપીઆથી કેટલા ગણા આના આવ્યા? જ. બમણા. પણ જો ભારે એકમની કિંમત રૂા. ૨ પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે? જ. ૪ આના. રૂપી-આથી કેટલા ગણા આના આવ્યા? જ. બમણા. માટે ૮ ના ગુણોત્તરમાં.

૧) ભારે એકમના રૂપીઆથી બમણા આના હલકા એકમની કિંમત પડે.

ભારે પરિમાણના એકમની કિંમત ૧ આનો પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે? જ. દોઢ પાઈ. આનાથી કેટલી ગણી પાઈ પડે? જ. દોઢ ગણી. જો ભારે એકમની કિંમત ૨ આના પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે જ. ૩ પાઈ=૧ પૈસો. આનાથી કેટલી ગણી પાઈ આવી? જ. દોઢ ગણી. પૈસા કેટલા ગણા આવ્યા? જ. અડધા. ભારે એકમના આનાથી કેટલા ગણી પાઇ આપવી પડે? જ. દોઢ ગણી. પૈસા કેટલા ગણા આપવા પડે? જ. અડધા. માટે ૮ ના ગુણોત્તરમાં.

૨) ભારે એકમના આનાથી દોઢગણી પાઈ અથવા અડધા પૈસા હલકા એકમની કિંમત પડે.

ભારે પરિમાણના એકમની કિંમત ૧ પાઉ પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી? જ. પૌંડના આઠમા ભાગ જેટલી. પૌંડનો આઠમો ભાગ શું? જ. ૨ા શિલિંગ. પૌંડથી કેટલા ગણા શિલિંગ આવ્યા? જ. અઢીગણા. માટે ૮ના ગુણોત્તરમાં.

૩) ભારે એકમના પૌંડથી અઢીગણી શિલિંગ હલકા એકમની કિંમત પડે.

ભારે પરિમાણુના એકમની કિંમત ૧ શિલિંગ પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે ? જ. દોઢ પેન્સ. શિલિંગથી કેટલા ગણા પેન્સ પડે ? જ. દોઢગણા. ભારે એકમના શિલિંગથી કેટલા ગણા પેન્સ આપવા પડે ? જ. દોઢ ગણા. માટે ૮ના ગુણોત્તરમાં

૪) ભારે એકમના શિલિંગથી દોઢ ગણા પેન્સ હલકા એકમની કિંમત પડે.

ભારે પરિમાણુના એકમની કિંમત ૧ પેન્સ પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે ! જ. ૦॥ ફાર્ધિંગ. પેન્સથી કેટલા ગણા ફાર્ધિંગ આપવા પડે ? જ. અડધા. માટે ૮ના ગુણોત્તરમાં.

૫) ભારે એકમના પેન્સથી અડધા ફાર્ધિંગ હલકા એકમની કિંમત પડે.

આગળ કુંચીઓ કાઢવી છે માટે નીચેના હિસાબ પૂછો.

રૂ. ૧)નું મણ તો ૫ શેરનું શું ? જ. ૨ આના.

રૂ. ૨)નું ૧ મણ તો ૫ શેરનું શું ? જ. ૪ આના.

રૂ. ૫)નું ૧૬ મણ તો બે મણનું શું ? જ. ૧૦ આના.

રૂ. ૦)=નું શેર તો નવટાંકનું શું જ. દોઢ પાઇ

રૂ. ૦)≋નું ૧॥ શેર તો ૧॥ નવટાંકનું શું જ. ૧॥ પૈસો

૧ પૈસાનું એક શેર તો ૧ નવટાંકનું શું ? જ. ૦॥ ઉપઆનો

૭ પૈસાનું ૪ શેર તો ૪ નવટાંકનું શું જ. ૩॥ ઉપઆના.

હવે રૂપીઆના ભાવ પરથી ભારે પરથી હલકાની કુંચીઓ કઢાવો.

*** રૂપીઆના ભાવ પરથી ભારે પરથી હલકાની કિંમત.**

૧) જેટલા રૂપીઆનું જેટલું ભારે પરિણામ તેથી બમણા આનાનું તેટલુંજ હલકું પરિમાણ

૨) જેટલા આનાનું જેટલું ભારે પરિમાણ તેથી દોઢ ગણી પાઈનું તેટલુંજ હલકું પરિમાણ.

૩) જેટલા પૈસાનુ જેટલું ભારે પરિમાણ તેથી ૦ાા ઉપઆનાનું તેટલુંજ હલકું પરિમાણ.

હલકાથી ભારે કેટલા ગણા છે ? જ. ૮ ગણા.

હવે જો હલકા એકમની કિંમત ૧ રૂ, ૧ આનો, ૧ પૈસો, ૧ પાઈ, ૧ પૌંડ, ૧ શિલિંગ, ૧ પેન્સ, ૧ ફાર્ધિંગ પડે તો ભારે એકમની કિંમત કેટલા ગણી પડે ? જ. ૮ ગણી. એટલે ૮ રૂા, ૮ આના=૦ાા રૂા. ૮ પૈસા,=બે આના. ૮ પાઈ, ૮ પૌંડ, ૮ શિલિંગ, ૮ પેન્સ, ૮ ફાર્ધિંગ=૨ પેન્સ પડે. માટે.

૧) હલકા એકમની કિંમત ૧ રૂ. પડે તો ભારે એકમની શી ? રૂ. ૮)
૨) ,, ,, ,, ૧ આનો ,, ,, ,, ,, ? રૂ. ૦ાા
૩) ,, ,, ,, ૧ પૈસો ,, ,, ,, ,, ? ૨ આના
૪) ,, ,, ,, ૧ પાઇ ,, ,, ,, ,, ? ૮ પાઈ
૫) ,, ,, ,, ૧ પૌંડ ,, ,, ,, ,, ? ૮ પૌંડ
૬) ,, ,, ,, ૧ શિલિંગ,, ,, ,, ,, ? ૮ શિ૦
૭) હલકા એકમની કિંમત ૧ પેન્સ પડે તો ભારે એકમની શી ? ૮ પેન્સ
૮) ,, ,, ,, ૧ ફાર્ધિંગ ,, ,, ,, ,, ? ૨ પેન્સ

હલકા એકમપરથી ભારે એકમની કિંમત:—

૧) આનાથી ૦ાા રૂપીઆ. ૧) પૈસાથી બમણા આના, ૩) પાઈથી

ળા આના અને બમણી પાઈ. ૪) ફાર્ધિંગથી બમણા પેન્સ.

આગળ કુંચીઓ કહાવી છે માટે નીચેના હિસાબ પૂછો.

રૂ. ૧) નું નવટાંક તો ૧ શેરનું શું ? જ. ૮ રૂ.

રૂ. ૨) નું ૩ નવટાંક તો ૩ શેરનું શું ? જ. ૧૬ રૂ.

રૂ. ૦)નું ૧ નવટાંક તો ૧ શેરનું શું ? જ. ળા રૂ

રૂ. ૦)નું ૩ નવટાંક તો ૩ શેરનું શું ? જ. ાા રૂ.

૧ પૈસાનું ૧ નવટાંક તો ૧ શેરનું ? જ. ૨ આના.

૪ પૈસાનું ૫ નવટાંક તો ૫ શેરનું શું ? જ. ૮ આના.

૧ પાઈનું ૧ નવટાંક તો ૧ શેરનું શું ? જ. ૮ પાઈ

હવે રૂપીઆના ભાવપરથી હલકા પરથી ભારેની કુંચીઓ કહાવો-

***રૂપીઆના ભાવપરથી હલકાપરથી ભારે કિંમત—**

૧) જેટલા રૂપીઆનું જેટલું હલકું પરિમાણ તેથી ૮ ગણા રૂપીઆનું તેટલુંજ ભારે પરિમાણ.

૨) જેટલા આનાનું જેટલું હલકું પરિમાણ તેથી ળા રૂપીઆનું તેટલુંજ ભારે પરિમાણ.

૩) જેટલા પૈસાનું જેટલું હલકું પરિમાણ તેથી બમણા આનાનું તેટલુંજ ભારે પરિમાણ.

૪) જેટલી પાઈનું જેટલું હલકું પરિમાણ તેથી ૮ ગણી પાઈનું તેટલુંજ ભારે પરિમાણ.

ઉદાહરણ—

૧) રૂ. ૩) નું શેર તો નવટાંકનું શું ? જ. રૂપીઆથી બમણા આના માટે ૩×૨=૬ આના=રૂ. ૦।=

૨) ૫ આનાનું મણ તો ૫ શેરનું શું ? જ. આનાથી દોઢ ગણી

પાઈ. માટે ૫×૧॥=૭॥ પાઈ=રૂ. ૦। ૦॥ ૧॥ પાઈ.

૩) ૨॥ પાંડમાં ૧ માઇલ રેલ્વે દુરસ્ત થાય તો ૧ ફર્લાંગ રેલ્વે દુરસ્ત કરામણી શું ખર્ચ થશે? જ. પાંડથી ૨॥ ગણી શિલિંગ માટે ૨॥×૨॥=૬। શિલિંગ.

૪) ૩ શિલિંગમાં ૧ ઔંસ દવા મળે તો ડ્રામનું શું?
જ. શિલિંગથી દોઢા પેન્સ માટે ૩×૧॥=૪॥ પેન્સ.

૫) ૪ પેન્સમાં ૧ માઇલની મુસાફરી થાય તો ૧ ફર્લાંગ મુસાફરીનું શું આપવું પડશે? જ. પેન્સથી ૦॥ ફાર્ધિંગ, માટે ૪×૦॥=૨ ફાર્ધિંગ=૦॥ પેન્સ.

૬) રૂા. ૫)નું ૩ માસા તો દશ આનાનું કેટલું? જ. રૂપીઆથી બમણાં આના છે માટે માસા જેટલીજ રતી એટલે ૩ રતી=૧ વાલ.

૭) ૪ આનાનું ૨ શેર તો ૬ પાઈનું કેટલું? જ. આનાથી દોઢ ગણી પાઈ છે. માટે શેર જેટલાંજ નવટાંક એટલે ૨ નવટાંક.

૮) ૨ પૈસાનું ૩ શેર તો ૧ ઉપઆનાનું (૦॥ પાઈનું) કેટલું? જ. પૈસાથી અડધા ઉપઆના છે માટે શેર જેટલાજ નવટાંક એટલે ૩ નવટાંક=શેર ૦।=

૯) રૂ. ૨૫)નું ૨ મણ તો રૂ. ૩)=માં કેટલું આવે? જ. રૂપીઆથી બમણા આના છે. માટે મણથી બમણા પાંચ શેર એટલે ૦। મણ

૧૦) ૬ આનાનું ૪ શેર તો ૯ પાઈનું કેટલું?
જ. આનાથી દોઢી પાઇ છે, માટે શેર જેટલાજ નવટાંક એટલે ૪ નવટાંક=૦॥ શેર

૧૧) રૂ. ૧)નું ૫ શેર તો મણનું શું ? જ. રૂપીઆથી ૮ ગણા રૂપીઆ. માટે ૮ રૂ.

૧૨) રૂ. ૦)=નું નવટાંક તો શેરનું શું ? જ. આનાથી ૦॥ રૂપીઆ માટે ૨×૦॥=૧ રૂ.

૧૩) ૩ પૈસાનું અધોળ તો અચ્છેરનું શું ? જ. પૈસાથી બમણા આના માટે ૩×૨=૬ આના= રૂ. ૦।=

૧૪ ૨ પાઈનું નવટાંક તો શેરનું ? જ. પાઈથી ૮ ગણાં પાઇ માટે ૨×૮=૧૬ પાઈ=રૂ. ૦)ના ૧ પાઇ.

૧૫) ૦॥ પૌંડના બુશળ ઘઉં મળે તો ક્વાર્ટરનું શું ? જ. પૌંડથી ૮ ગણા પૌંડ માટે ૦॥×૮=૪ પૌંડ.

૧૬) ૨॥ શિલિંગમાં ગૅલન કેરોસીન મળે તો બુશળ કેરોસીનનું શું ? જ. શિલિંગથી ૮ ગણા શિલિંગ માટે ૨॥×૮=૨૦ શિલિંગ=૧પૌંડ

૧૭) ૩॥ પેન્સમાં ૧ ડ્રામ દવા મળે તો ૧ ઔંસનું શું ? જ. પેન્સથી ૮ ગણા પેન્સ, માટે ૩॥×૮=૩૦ પેન્સ= ૨॥ શિલિંગ.

૧૮) ૧। ફાર્ધિંગમાં ૧ ડ્રામ દવા મળે તો ૧ ઔંસનું શું ? જ. ફાર્ધિંગથી ૮ ગણા ફાર્ધિંગ માટે ૧।×૮=૧૦ ફાર્ધિંગ=૨॥ પેન્સ.

૧૯ ૩ આનાનું નવટાંક તો ૩ રૂપીઆનું કેટલું ? જ. આના જેટલાજ રૂપીઆ છે માટે નવટાંકથી બમણા શેર એટલે ૨ શેર.

૨૦) ૨ ઉપઆનાનું (૧॥ પાઈનું) નવટાંક તો ૨ આનાનું કેટલું ? જ. ઉપઆના જેટલાજ આના છે, માટે નવટાંકથી બમણા શેર એટલે ૨ શેર.

૨૧) રૂ. ૫)નું ૩ નવટાંક તો ૪૦ રૂપીઆનું કેટલું ? જ. રૂપીઆથી ૮ ગણા રૂપીઆ છે, માટે નવટાંક જેટલાજ શેર એટલે ૩ શેર.

૨૨) રૂ. ૦)≋નું ૨ નવટાંક તો રૂ. ૧॥નું કેટલું? જ. આનાથી ॥ રૂપીઆ છે, માટે નવટાંક જેટલાજ શેર એટલે ૨ શેર.

૨૩) ૩ પૈસાનું ૫ નવટાંક તો ૬ આનાનું કેટલું? જ. પૈસાથી બમણા આના છે, માટે નવટાંક જેટલાજ શેર એટલે ૫ શેર.

૨૪) ૨ પાઈનું ૩ નવટાંક તો ૧૬ પાઈનું કેટલું? જ. પાઈથી ૮ ગણી પાઈ છે, માટે નવટાંક જેટલાજ શેર એટલે ૩ શેર.

મનોયત્ન ૪.

૧) રૂ. ૦॥= શેર તો નવટાંકનું શું?

૨) ૫ શેર બોરના ૩ આના તો મણનું શું?

૩) નવટાંક હીંગના રૂ. ૦)≋॥ તો શેરનું શું?

૪) રૂ. ૨॥ એ શેર હીંગ મળે તો રૂ. ૧=॥ ની કેટલી?

૫) મણના રૂ. ૧॥ તો ૫ શેરનું શું?

૬) રૂ. ૨। એ શેર તો ૫ રૂપીઆભારનું શું?

૭) ૨॥ પૈસાનું ૫ શેર તો મણનું શું?

૮) રૂ. ૦)-॥નું શેર તો રૂ. ૦॥ નું કેટલું?

૯) ૫ શેરના રૂ. ૦॥= તો મણનું શું?

૧૦) રૂ. ૩॥ એ મણ તો ૧॥ મણ ૫ શેરનું શું?

૧૧) મણ મગના રૂ. ૨=॥ તો મણ ૩) ૫ શેરનું શું?

૧૨) રૂ. ૧॥=॥નું મણ તો ૨॥ મણ ૫ શેરનું શું?

૧૩) નવટાંકની ૫ પાઈ તો શેરનું શું?

૧૪) રૂ. ૦)≋નું ૧॥ મણ તો ૭॥ શેરનું શું?

૧૫) મણ મગના રૂા. ૨)= તો ૧૫ શેરનું શું?

૧૬) રૂ. ૬। ની મણ ખાંડ તો ૦॥ મણ ૫ શેરનું શું?

૧૭) રૂ. ૦॥ નો માસો તો રૂ. ૦॥=ાનું કેટલું?
૧૮) ૫ શેર દૂધીના રૂ. ૦)॥ તો ૪॥ મણનું શું?
૧૯) ૧॥ માસાનો રૂ. ૦)– તો દોઢ પાઈનું કેટલું?
૨૦) રૂપીઆની ૫ શેર ખાંડ તો શેર ૦॥=નું શું?
૨૧) શેર ૦॥ નો એક આનો તો ૨॥ શેરનું શું?
૨૨) રૂ. ૨૧॥= મણ તો ૨॥ મણ ૫ શેરનું શું?
૨૩) રૂ. ૦॥=માં એક માઇલની મુસાફરી થાય તો ફર્લાંગ મુસાફરીનું શું બેસે?
૨૪) ૩॥ શિલિંગમાં ૧ માઇલની મુસાફરી થાય તો ૫ માઇલ ૨ ફર્લાંગ મુસાફરીનું શું ખર્ચ થાય?
૨૫) રૂ. ૦)≡ નું ૫ રૂપીઆભાર તો શેરનું શું?
૨૬) ૩॥ પૈસાનું ૫ શેર તો મણનું શું?
૨૭) ૨। પૌંડમાં માઇલની મુસાફરી થાય તો ૨। શિલિંગમાં કેટલી મુસાફરી થશે.
૨૮) રતીના રૂ. ૦।≡ તો ૨॥ માસાનું શું?
૨૯) ૫ શેર વેગણના રૂ. ૦)॥ તો રૂ. ૧॥=માં કેટલા આવે?
૩૦) રૂડ જમીનના ૩॥ પૌંડ પડે તો ૫ પોલનું શું?
૩૧) વર્ષનો પગાર ૨॥ શિલિંગ તો ૧॥ મહિનાનો કેટલો?
૩૨) ૭। પૌંડમાં ૧॥ ઔંસ દવા મળે તો પૌંડ દવાનું શું બેસે?
૩૩) ૨॥ પૌંડમાં ગ્રોસ લેંપ આવે તો ૧॥ ડઝનનું શું?
૩૪) કોથળા ઘઉંના રૂ. ૨૧ા=॥ બેસે તો ૮॥ મણ ૫ શેરનું શું?
૩૫) મોટા હારાના રૂ. ૨૭॥ તો ૨॥ મણ ૫ શેરનું શું?
૩૬) ગજ બનાતના રૂ. ૩॥ તો ૩ તસુનું શું?

૩૭) રૂ. ૯૫॥ એ ગાલ્લી તો ૩॥ મણનું શું ?
૩૮) ગદિઆણાના સોનાના રૂ. ૧૦॥ તો ૩ વાલનું શું ?
૩૯) ૧૮॥ એ સેંકડો તો રૂ. ૨૧ ≈ના કેટલા નંગ?

૧૬ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

શેર ને અધોળ; મણ ને અઢીશેરી; કળશી ને મણ; ગદિઆણો ને વાલ; ફરો ને પાયલી; ઔંસ ને ડ્રામ; (એવ) પૌંડ ને ઔંસ; (એવ); ગુંઠો ને ચોરસ આના; પૌંડ ને ૰॥ ઔંસ (દવાનું) માઇલ ને ૦॥ ફર્લાંગ

ભારે એકમ ઉપરથી હલકા એકમની કિંમત—

૧) આના જેટલા રૂપીઆ   ૨) આના જેટલા જ ઉપઆના.
૩) પૌંડથી ૧ા ગણા શિલિંગ. ૪) શિલિંગથી પોણા પેન્સ.

હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમત—

૧) આના જેટલા રૂપીઆ.
૨) પૈસાથી ૪ ગણા આના અથવા પૈસાથી ૦ા ગણા રૂપીઆ.
૩) ફાર્દિંગથી ૪ ગણા પેન્સ.

૧૬ના ગુણોત્તરનાં લેખાંની કુંચીઓ.

૧) જેટલે રૂપીએ શેર તેટલાજ આનાનું અધોળ.
૨) જેટલે રૂપીએ કળશી તેટલાજ આનાનું મણ.
૩) જેટલે રૂપીએ ગદિઆણો તેટલાજ આનાનું વાલ.
૪) જેટલે રૂપીએ મણ તેટલાજ આનાનું અઢી શેર.
૫) જેટલે રૂપીએ કોથળો તેટલાજ આનાનું ૧૨॥ શેર.
૬) જેટલે રૂપીએ નાનો હારો તેટલાજ આનાનું ૧૭॥ શેર.
૭) જેટલે રૂપીએ માણી તેટલાજ આનાનું ૦॥ મણ.

૮) જેટલે રૂપીએ ડઝન તેટલાજ આનાનું ૦ાા નંગ.
૯) જેટલે રૂપીએ ગ્રોસ તેટલાજ આનાનું ૦ાા ડઝન.
૧૦) જેટલે રૂપીએ ખાંડી તેટલાજ આનાનું ૧ા મ॰.
૧૧) જેટલે રૂપીએ કુંડી તેટલાજ આનાનું ૧ા નંગ.
૧૨) જેટલે રૂપીએ રીમ તેટલાજ આનાનો ૧ા ધા.
૧૩) જેટલે રૂપીએ ભાર તેટલાજ આનાનું ૧ાા મણ.
૧૪) જેટલે રૂપીએ ગજ તેટલાજ આનાનું ૧ાા તસુ.
૧૫) જેટલે રૂપીએ બેડીઉં તેટલાજ આનાનું ૨ મણ.
૧૬) જેટલે રૂપીએ તોલો તેટલાજ આનાનું ૨ વાલ.
૧૭) જેટલે રૂપીએ મોટો હારો તેટલાજ આનાનું ૧ા મણ ૨ાા શેર.
૧૮) જેટલે રૂપીએ ગાલ્લી તેટલાજ આનાનું ૧ાા મણ ૫ શેર.
૧૯) જેટલે રૂપીએ સેંકડો તેટલાજ આનાનું ૬ા નંગ.
૨૦) જેટલે રૂપીએ હજાર તેટલાજ આનાનું ૬૨ાા નંગ.
૨૧) જેટલે આને શેર તેટલાજ ઉપઆનાનું અધોળ.

૨૧મી કુંચી આ મુજબ ૧ થી ૨૭ કુંચીઓ માટે સમજવું.

મનોયત્ન ૫.

૧) શેરના રૂ. ૪ાા તો અધોળનું શું ?
૨) મણના રૂ. ૪ાા તો ૦ાા શેરનું શું ?
૩) મણના રૂ. ૫ા તો ૨ાા શેરનું શું ?
૪) મણના રૂ. ૦ાા≈ તો કળશીનું શું ?
૫) રૂ. ૧૨ાા કળશી તો ૨ાા મણનું શું ?
૬) રૂ. ૧૦ાા નું ૦ાા તોલો તો ૪ાા વાલનું શું ?

૭) રૂ. ૧)ત્રાનું વાલ તો ગદિઆણાનું શું?

૮) ૦॥ તોલાના રૂ ૧૦॥। તો ૨ વાલનું શું?

૯) ૩॥ પૈસાનું અધોળ તો શેરનું શું?

૧૦) રૂ. ૧૭॥ એ ખાંડી તો ૩ મણનું શું?

૧૧) એક એકર જમીનનું ગણોત રૂ. ૨॥ તો રૂ. ૦॥ત્રા કેટલી જમીનનું ગણોત આવે?

૧૨) ૧॥ કળશીના રૂ. ૪૨॥ તો ૧॥ મણનું શું?

૧૩) રૂ. ૧॥। એ શેર તો શેર ૦॥~ અધોળનું શું?

૧૪) રૂ. ૧૩॥।નું મણ તો ૩ અઢીશેરીનું શું?

૧૫) રૂ. ૯॥=નું મણ તો ૧॥ મણ ૨॥ શેરનું શું?

૧૬) ૨॥ શેરના ૩ પૈસા તો મણનું શું?

૧૭) રૂ. ૧૫॥।= ગદિઆણો તો ૨॥ વાલનું શું?

૧૮) રૂ. ૫૬॥।= કળશી તો મણનું શું?

૧૯) ૨॥ શેરના રૂ. ૦)=॥ તો ૨॥ મણનું શું?

૨૦) રૂ. ૧॥= ગદિઆણો તો ૭॥। વાલ ૦॥ રતીનું શું?

૨૧) રૂ. ૦)=॥નું અધોળ તો રૂ. ૦॥ત્રાનું કેટલું?

૨૨) રૂ. ૧) નું ૧॥ શેર તો રૂ. ૦)~નું કેટલું?

૨૩) ૨॥ શેરના રૂ. ૦=॥ તો શેર ૭નું શું?

૨૪) ૩॥ અધોળનો રૂ. ૦)~ તો શેર ૭નું શું?

૨૫) પૈસાનું ૧॥। શેર તો ૦॥ મણ ૧ શેરનું શું?

૨૬) રૂ. ૧)નું ૦॥ મણ તો ૨॥ શેરનું શું?

૨૭) રૂ. ૩)નું ૨॥ મણ તો ૬। શેરનું શું?

૨૮) ૨॥ શેરનો એક પૈસો તો ૭॥ મણનું શું?

૨૯) રૂ. ૦)-ાનું શેર તો રૂ. ૨ાનું કેટલું?
૩૦) રૂ. ૨॥એ ગદિઆણો તો ૪॥ વાલનું શું?
૩૧) રૂ. ૦)≡ાનું ૩॥ શેર તો ૧। મણ ૬ શેરનું?
૩૨) પાયલીના રૂ. ૦)≡ તો ફરાનું શું?
૩૩) રૂ. ૨૨૭॥એ એકર જમીન તો ૭ ગુંઠા જમીનનું શું?
૩૪) રૂ. ૧॥-નું ૧। શેર તો અધોળનું શું?
૩૫) રૂ. ૧૫॥=નું ૧॥ મણ તો રૂ. ૩॥=ામાં કેટલું આવે?
૩૬) ૨ પૈસાનું ૨। શેર તો રૂ. ૧॥-નું કેટલું?
૩૭) ૨। પૈસાનું શેર તો રૂ. ૫॥=નું કેટલું?
૩૮) ફરાના ૩॥≡ તો ૩॥ પાયલીનું શું?
૩૯) રૂ. ૯૩॥ ખાંડી તો ૧। મણનું શું?
૪૦) રૂ. ૬૩॥ બેડીઉં તો ૨ મણનું શું?
૪૧) રૂ. ૧૦૫) ગાલ્લી તો ૧॥ મણનું શું?
૪૨) રૂ. ૨૩॥= ભાર તો ૧। મણનું શું?
૪૩) રૂ. ૨૧।= ગજ તો ૧॥ તસુનું શું?
૪૪) ૪॥ તસુના રૂ. ૦॥-॥ તો ગજનું શું?
૪૫) ૨ વાલના રૂ. ૦॥=॥ તો તોલાનું શું?
૪૬) રૂ. ૦)=ના ૫ નંગ તો ૮૦ નંગનું શું?
૪૭) ૧૨૫ નળીઆનાં રૂ. ૧॥= તો બે હજારનું શું?
૪૮) રૂ. ૧૨॥નું ગ્રોસ તો ૯ નંગનું શું?
૪૯) રૂ. ૪૩)એ ગાલ્લી તો રૂ. ૨॥≡નું કેટલું આવે?
૫૦) રૂ. ૨૩॥એ હજાર તો રૂ. ૧॥≡ાના કેટલા નંગ?
૫૧) રૂ. ૩૨॥ની ૧। ખાંડી તો ૧॥ મણ ૨॥ શેરનું શું?

૫૨) ડઝનનો રૂ. ૦॥ તો રૂ. ૦)॥ના કેટલાં નંગ?
૫૩) રૂ. ૧૦૦)નું વ્યાજ રૂ. ૫) મળે તો રૂ. ૬।નું કેટલું મળશે?
૫૪) ૨॥ મણના રૂ. ૬॥ત્ર તો ૨ ખાંડીનું શું?
૫૫) રૂ. ૩૫)નું વ્યાજ ૦)≡ તો રૂ. ૫૬૦)નું કેટલું?

---

૩૨ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

તોલો ને વાલ; ખેડીઉં ને મણ; ટ્રાય પૌંડ ને રૂપીઆભાર; બુશલ ને ક્વાર્ટર; ક્વાર્ટર ને પેક; મણ ને સવાશેરી; કળશી ને અધમણીઓ; શેર ને સવા રૂપીઆભાર.

ભારે એકમ પરથી હલકા એકમની કિંમત.

૧) રૂપીઆથી અડધા આના ૨) આનાથી અડધા ઉપઆના
૩) પૌંડથી ।ળા ગણા પેન્સ. ૪) શિલિંગથી દોઢગણા ફાર્થિંગ.

હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમત.

૧) આનાથી બમણા રૂપીઆ ૨) પૈસાથી અડધા રૂપીઆ.
૩) ફાર્થિંગથી ૮ ગણા પેન્સ.

પ્રશ્નોત્તર ૬.

૧) રૂ. ૩॥ મણ તો ૧। શેરનું શું આપવું?
૨) રૂ. ૨૫) મણ તો ૧। શેરનું શું?
૩) રૂ. ૧૬॥ત્ર ખેડીઉં તો મણનું શું?
૪) રૂ. ૩૬) તોલો તો ૩ વાલનું શું?
૫) રૂ. ૨૫॥। તોલો તો ૩ વાલનું શું?
૬) રૂ. ૨૪। કલશી તો ૦॥ મણનું શું?
૭) ૦॥ મણના રૂ. ૨॥≡॥ તો કળશીનું શું?

૮) રૂ. ૫પાએ બેડીઉં તો રૂ. ૧૦ાન્નાનું કેટલું ?
૯) રૂ. ૦ા~નું વાલ તો રૂ. ૯ા~નું કેટલું ?
૧૦) ૩ પૈસાનું ૧ા શેર તો મણનું શું ?
૧૧) રૂ. ૨૭ાા તોલો તો ૭ા વાલ ૨ા રતીનું શું ?
૧૨) રૂ. ૧ા~નું ૨ વાલ તો તોલાનું શું ?
૧૩) રૂ. ૨૧ાા નું મણ તો ૩૮ાા શેરનું શું ?
૧૪) ૧ા શેરના રૂ. ૦)ાા તો મણનું શું ?
૧૫) રૂ. ૩૨ાા= તોલો તો રૂ. ૮)=ાનું કેટલું ?
૧૬) રૂ. ૦ાા=નું ૨ વાલ તો ગદિઆણાનું શું ?
૧૭) વાલનો રૂ. ૦ાા તો રૂ. ૧૨)માં કેટલું આવે ?
૧૮) ૩ પૈસાનું ૧ા શેર તો રૂ. ૩ાા નું કેટલું ?
૧૯) વાલનો રૂ. ૦)=ાા તો ૧ાા ગ. ૭ાા વાલ ૧ાા રતીનું શું ?
૨૦) રૂ. ૨૩ાાા≡ મણ તો ૭ાા શેરનું શું આપવું ?
૨૧) ૦ાા મણના રૂ. ૦≡ાાા ૦ાા કળશીનું શું ?
૨૨) રૂ. ૧૮ાાાનું મણ તો રૂ. ૦ાા≡ાનું કેટલું ?
૨૩) ૨ા શેરનો ૦)~ તો ૪ાા મણનું શું ?
૨૪) રૂ. ૦)≡ાાનું ૧ા મણ તો ૧ા બેડીઆનું શું ?
૨૫) રૂ. ૨૫ાાએ તોલો તો રૂ. ૩ાાા≡ાાનું કેટલું ?
૨૬) રૂ. ૦ાા=નું ૨૦ શેર તો ૧ ગાલ્લી ૨ મણનું શું ?
૨૭) ધડી ૩ના રૂ. ૨ાા તો ૧ાા શેરનું શું ?
૨૮) રૂ. ૨૬૨ાાએ વીંધુ તો ૧૨ાા કાઠીનું શું ?
૨૯) હજારના રૂ. ૦ા≡ાા તો રૂ. ૧૫) ના કેટલા નંગ ?
૩૦) ગાલ્લીના રૂ. ૫૪ાા તો ૦ાાા મણ ૭ાા શેરનું શું ?

૩૧) રૂ. ૨૬ા= માણી તો ૧૫ શેરનું શું ?
૩૨) રૂ. ૨ા= ગજ તો ૦ાા તસુનું શું ?
૩૩) ૨૫) શેરના રૂ. ૧)ાા તો ખાંડીનો ભાવ શો ?
૩૪) રૂ. ૦ા૮ ના ૩૧ા નંગ તો હજારનું શું ?
૩૫) રૂ. ૦ાાનું ૩ાા શેર તો રૂ. ૨૪)નું કેટલું ?
૩૬) ાા શેરના રૂ. ૦ાા તો મણનું શું ?
૩૭) રૂ. ૨ાનું શેર તો ધડીનું શું ?
૩૮) રૂ. ૩)=નું વ્યાજ રૂ. ૦)= થયું તો રૂ. ૧૦૦)નું કેટલું ?

૬૪ ગુણોત્તર આવે એવા કોષ્ટકો.

ફરો ને શેર, કળશી ને દશશેર, બેડીઉં ને અધમણીઓ, તોલો ને વાલ, મણ ને શેર ૦ા=; માઇલ ને પોલ.

ભારે એકમ ઉપરથી હલકા એકમની કિંમત—

૧) રૂપીઆ જેટલાજ પૈસા અથવા રૂપીઆથી ૦ા ગણા આના.
૨) આનાથી ૦ા ગણા ઉપઆના. ૩) પૈંડથી ૩ાા ગણા પેન્સ
૪) શિલિંગથી ૦ાા ગણા ફાર્થિંગ.

હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમત—

૧) આનાથી ચોગણા રૂપીઆ. ૨) પૈસા જેટલાજ રૂપીઆ.
૩) ફાર્થિંગથી ૧૬ ગણા પેન્સ.

મનોયત્ન ૭.

૧) રૂ. ૧૯૨એ બેડીઉં તો ૦ા મણનું શું ?
૨) ૦ા મણના રૂ. ૨ા તો બેડીઆનું શું ?
૩) ૫ ડઝન ૪ નંગના રૂ. ાા તો ૨ નંગનું શું ?

૪) રૂ. ૨પાા≈ કળશી તો ૧ાા મણનું શું ?
૫) રૂ. ૦ાાાॢનું ૦ાા મણ તો બેડીઆનું શું ?
૬) રૂ. ૩પાાએ કળશી તો રૂ. ૩ા~ા નું શું ?
૭) ૧૦ શેરના ૪ પૈસા તો બેડીઆનું શું ?
૮) ૨ પાઈનું વાલ તો રૂ. ૦ા નું કેટલું ?
૯) રૂ ૧)નું ૨ાા વાલ તો ૫ તોલાનું શું ?
૧૦) પૈસાનું ૦ાા શેર તો ૦ા બેડીઆનું શું ?
૧૧) શેરના ૩ પૈસા તો ખાંડીનું શું ?
૧૨) પૈસાનું ૧૦ શેર તો રૂ. ૧)નું કેટલું ?
૧૩) ૧ પૈસાનું ૧ાાા શેર તો રૂ. ૧ નું કેટલું ?
૧૪) રૂ. ૧)નું ૦ાાા મણ તો કળશીનું શું ?
૧૫) રૂ. ૧૯ાાએ ગદિઆણો તો ૨ તોલા ૧ાા રતીનું શું ?
૧૬) ૬ પાઈનું ૧ાા શેર તો રૂ. ૨)નું કેટલું ?
૧૭) ૫ શેરનો રૂ. ૦ા તો રૂ. ૪) માં કેટલું આવે ?
૧૮) ૧૫ શેરના ૩ પૈસા તો ૦ા બેડીઆનું શું ?
૧૯) એક પૈસાના ૩ બોર તો રૂ. ૧) નાં કેટલાં ?
૨૦) રૂ. ૪)નાં ૧૨૮ કેળાં તો એક આનાના કેટલાં ?
૨૧) એક પૈસો વ્યાજ મેળવવા રૂ. ૫) રોકવા તો રૂ. ૧) વ્યાજ મેળવવા શું કરવું ?
૨૨) કોથળાના રૂ. ૧૨) તો શેર ૩≈નું શું આપવું ?
૨૩) ૧૮ાાા શેરના ૫ પૈસા તો ગાલ્લીનું શું ?
૨૪) રૂ. ૧૮ાાા એ માણી તો ૭ાા શેરનું શું ?
૨૫) પૈસાનું ૦ાાા શેર તો ધડીનું શું ?

૨૬) રૂ. ૦)૦ાાનું ૧ા શેર તો રૂ. ૪) નું કેટલું ?
૨૭) ૨ાા ગજ ૪ તસુનો રૂ. ૧) તો ૧ પૈસાનું કેટલું ?
૨૮) ભારના રૂ. ૨૩ાા તો ૧૫ શેરનું શું ?
૨૯) એક પૈસામાં ૨ દિવસ તો રૂ. ૧)માં કેટલા દિવસ ?
૩૦) એક માઇલનો ખર્ચ ૨ પૌંડ પડે તો ૫ પોલનો કેટલો ખર્ચ થશે ?
૩૧) એક પૌંડ વજનના ૪ શિલિંગ તો ૮ા ઔંસ વજનનું શું ?
૩૨) રૂ. ૧ાા ના ૭ાા તાવ તો રીમનું શું ?
૩૩) પૌંડ જવાહીરના ૩ પૌંડ પડે તો ૭ાા પેનીવેટનું શું ?

---

૨૫૬ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

કળશી ને અઢીશેરી, બેડીઉં ને પાંચશેરી, માઇલ ને ૦ા પોલ, પૌંડ ને ડ્રામ (એવ)

ભારે એકમ પરથી હલકા એકમની કિંમત—

૧) રૂપીઆ જેટલાજ ઉપઆના. ૨) આના જેટલાજ ઉપઉપઆના.

હલકા એકમ પરથી ભારે એકમની કિંમત—

૧) આનાથી ૧૬ ગણા રૂપીઆ. ૨) પૈસાથી ૪ ગણા રૂપીઆ.

મનોયત્ન ૮.

૧) રૂ. ૬) બેડીઉં તો ૫ શેરનું શું ?
૨) રૂ. ૨૩) એ કળશી તો ૨ાા શેરનું શું ?
૩) રૂ. ૧૧૨)નું બેડીઉં તો ૫ શેરનું શું ?
૪) રૂ. ૪૮ાા કળશી તો ૨ાા શેરનું શું ?
૫) ૧૫ શેરના રૂ. ૦)ˆˆાાા તો બેડીઆનું શું ?

૬) રૂ. ૦)=નું ૫ શેર તો બેડીઆનું શું ?

૭) રૂ. ૧૭ા એ કળશી તો ૭ા શેરનું શું ?

૮) રૂ. ૪૭)એ ગુંઠો તો એક ચોરસ આનાનું શું ?

૯) રૂ. ૧)નું ૨૪ શેર તો ૩ અધોળનું શું ?

૧૦) રૂ ૧૨) ગુંઠો તો ૩ ચોરસ આના જમીનનું શું ?

૧૧) ૭ા શેરના ૩ પૈસા કળશીનું શું ?

૧૨) ૧૦ શેરનો રૂ. ૦)- તો ૨ા માણી ૨ મણનું શું ?

૧૩) રૂ. ૫૧)એ બેટીઉ તો ૪ા મણનું શું ?

૧૪) રૂ. ૪૦)એ તોલો તો રૂ. ૦॥= નું કેટલું ?

૧૫) પૌંડ ૧-૧-૪ માં ૪ માઇલની મુસાફરી થાય તો ૩ા માઇલની મુસાફરીનું શું ખર્ચ થાય ?

૧૬) એક ઔંસ દવાની શીશીના ૩ા ફાર્ધિંગ બેસે તો ૧ પૌંડમાં કેટલા વજનની શીશી આવશે ?

૧૭) રૂ. ૫૨) ભાર તો રૂ. ૦)≡નું કેટલું ?

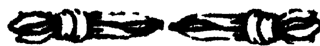
૧૮) રૂ. ૨૪) માણી તો શેર ૧॥=નું શું ?

૧૯) રૂ. ૩૭ા ભાર તો ૩ા શેરનું શું ?

૨૦) રૂ. ૨) નું શેર ૧॥= ઘી મળે તો ૧૩ મણનું શું ?

૨૧) રૂ. ૧) નું ૩ા શેર તો ભારનું શું ?

૨૨) ૫ માણીના રૂ. ૬૪) તો ૭ા શેરનું શું ?

પ્રકરણ ૫.

૧૦ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

હજાર ને સેંકડો; ગાંસડી ને રીમ, સેંકડો ને ૧૦ નંગ.

ભારે એકમ પરથી હલકા એકમની કિંમતઃ—

૧) રૂપીઆથી ૧૦ ગણા દોકડા ૨) આનાથી ૧૦ ગણી બદામ
૩) પૌંડથી બમણા શિલિંગ

હલકા એકમ પરથી ભારે એકમની કિંમતઃ—

૧) આનાથી અડધા રૂપીઆ ને બમણા આના ૨) પૈસાથી અઢી ગણા આના. ૩) પાઇથી પોણા આના અને તેટલી પાઇ
૪) શિલિંગથી અડધા પૌંડ.

મનોયત્ન ૯.

૧) રૂ. ૫૫) ગાંસડી કાગળ મળે તો રીમનું શું ?
૨) રૂ. ૧૨॥ હજાર તો સેંકડાનો ભાવ શો ?
૩) રૂ. ૧)ના ૫ નંગ તો ૫૦ નંગનું શું ?
૪) રૂ. ૬। એ રીમ તો ગાંસડીનું શું ?
૫) ગાંસડીના રૂ. ૩૫॥= તો ૨ રીમનું શું ?
૬) રૂ. ૩॥ સેંકડો તો હજારનું શું ?
૭) રૂ. ૮૨॥ હજાર તો ૧૦૦ નંગનું શું ?
૮) રૂ. ૪॥=ની ૧૦૦ પેનસીલ તો ૩૫ પેનસીલનું શું ?
૯) રૂ. ૧૮॥ હજાર તો રૂ. ૨)-માં કેટલા નંગ આવે ?

૧૦) રૂ.૦)=ા હજાર તો ૬૦ નંગનું શું ?
૧૧) રૂ. ૩૨ાનું ૧ા તોલો સોનું તો ૪ વાલનું શું ?
૧૨) રૂ. ૧ાએ સેંકડો તો રૂ. ૦)-નાં કેટલાં નંગ ?
૧૩) ૧૦૦ ટાંકણીના ૪ા પૈસા તો હજારનું શું ?
૧૪) એક બાજની રૂ. ૦)ા ૨ પાઈ તો રૂ. ૫)માં કેટલી બાજ આવે ?
૧૫) રૂ.૫ા= રીમ તો ૨ા ગાંસડીનું શું ?
૧૬) એક પૈસાના ૧૦ બોર તો ૦ા હજારનું શું ?
૧૭) ૨૧ ટાંકણીના ૨ પૈસા તો ૮૪૦ ટાંકણીનું શું ?
૧૮) રૂ. ૪ા સેંકડો તો રૂ. પા=નાં કેટલાં નંગ ?
૧૯) ૧ કેળાનો ૧ા પૈસો તો ૧૦૦ કેળાંનું શું ?
૨૦) એક પાઈના ૨ા નંગ તો બે હજારનું શું ?
૨૧) રૂ. ૨)≋ કોડી તો ૨૦૦ નંગનું શું ?
૨૨) રૂ. ૨૫ા= હજાર તો રૂ. ૬ા=ાનાં કેટલાં નંગ ?
૨૩) રૂ. ૨૮) હજાર તો રૂ. ૧ાા માં કેટલાં નંગ ?
૨૪) રૂ. ૨ા=ના ૬૨ા નંગ તો હજારનો ભાવ શો ?
૨૫) રૂ.૨૨ાએ મણ તો ૪ શેરનું શું ?
૨૬) રૂ. ૩ાાનું ૧૨ મણ તો ૧ ધડીનું શું ?
૨૭) રૂ. ૬૭ાનું વર્ષ તો ૧ માસ ૬ દિવસનું શું ?
૨૮) રૂ. ૧૫)એ કળશી તો ૧ા મણ ૪ શેરનું શું ?
૨૯) ૩૮)=ગાલ્લી તો ૩ મણનું શું ?
૩૦) રૂ. ૧૧૫)માં ૨ ગાંસડી કાગળ મળે તો ૨ રીમનું શું ?

---

૨૪૦ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો

ગાલ્લી ને પાંચ શેરી; ભાર ને ૪ શેર; માણી ને ૨ શેર; રીમ ને ૨ તાવ.

ભારે એકમ પરથી હલકા એકમની કિંમત—

૨૪૦	ગુણોત્તરમાં	૮ના	ગુણોત્તરના	૩૦માં	ભાગની	કિંમત.
,,	,,	૧૦ના	,,	૨૪માં	,,	,,
,,	,,	૧૨ના	,,	૨૦માં	,,	,,
,,	,,	૧૬ના	,,	૧૫માં	,,	,,
,,	,,	૨૦ના	,,	૧૨માં	,,	,,
,,	,,	૨૪ના	,,	૧૦માં	,,	,,
,,	,,	૩૦ના	,,	૮માં	,,	,,
,,	,,	૪૮ના	,,	૫માં	,,	,,

*હલકા એકમ પરથી ભારે એકમની કિંમત:—

૧) આનાથી ૧૫) ગણા રૂપીઆ. ૨) પૈસાથી ૭॥ ગણા રૂપીઆ.

૩) પાઈથી ।। ગણા રૂપીઆ. ૪) શિલિંગથી ૧૨ ગણા પૌંડ.

૫) પેન્સ જેટલાજ પૌંડ.

મનોયત્ન ૧૦.

૧) રૂ. ૩ા।ા ગાલ્લી તો ૫) શેરનું શું ?

૨) રૂ. ૭ાા એ રીમ તો ૪ તાવનું શું ?

૩) રૂ. ●)≋ નું ૫ શેર તો રૂ. ૪૫) નું કેટલું ?

૪) રૂ. ૧।। નું માણી તો ૨ શેરનું શું ?

---

* ૧/૨૪૦ ગુણોત્તરમાં ૧/૮ ગુણોત્તરથી ૩૦ ગણી કિંમત.
  ૧/૨૪૦ ગુણોત્તરમાં ૧/૧૦ ગુણોત્તરથી ૨૪ ગણી કિંમત.

૫) ૫ શેરના રૂ. ૦)= તો ૩ રૂપીઆનું કેટલું ?
૬) રૂ. ૧૫ાાા≡ ગાલ્લી તો ૦ાા મણનું શું ?
૭) ૨ાા શેરના રૂ. ૦)ાા તો ૧ ગાલ્લીનું શું ?
૮) ૩ કાગળનો પૈસો તો રીમનું શુ ?
૯) રૂ. ૩ાાા એ રીમ તો ૮ તાવનું શું ?
૧૦) શેરની ૧ પાઈ તો ગાલ્લીનું શું ?
૧૧) ૧ પૈસાના એ કાગળ તો ૪ રીમનું શું ?
૧૨) ૨ શેરના રૂ. ૦)=ાા તો માણીનું શું ?
૧૩) રૂ. ૧૮ાાા માણી તો ૨ શેરનું શું ?
૧૪) રૂ. ૨૮)ગાલ્લી તો રૂ. ૦ાાા=નું કેટલું ?
૧૫) રૂ. ૦)≡ નું ૪ શેર તો ભારનું શું ?
૧૬) રૂ. ૧૫)નાં ૩ રીમ તો તાવનું શું ?
૧૭) રૂ. ૦ાાનું ૧૨ શેર તો ૧ ખાંડી ૪ મણનું શું ?
૧૮) ૩ મણના રૂ. ૩ાાા તો ૩ શેરનું શું ?
૧૯) ૩ શેરનો એક પૈસો તો ૨ માણીનું શું ?
૨૦) રૂ. ૭ાા એ રીમ તો ૭ાા પૈસાના કેટલા કાગળ ?
૨૧) ૧ાા રીમના રૂ. ૨ાા તો ૬ તાવનું શું ?
૨૨) રૂ. ૫૨ાા એ ગાલ્લી તો રૂ. ૦ાા=ાા નું કેટલું ?
૨૩) રૂ. ૧૦) ના ૨ાા રીમ તો ૧ ઘા ૧ તાવનું શું ?
૨૪) રૂ. ૦)–નું ૩ શેર તો ભારનું શું ?
૨૫) ૪ તાવના રૂ. ૦)≡ તો રીમનું શું ?

૩૨૦ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

મણ ને નવટાંક; માણી ને ૧॥ શેર; ખાંડી ને ૨॥ શેર; કળશી ને ૨ શેર; ભાર ને ૩ શેર; બેડીઉં ને ૪ શેર; માઇલ ને પોલ.

ભારે એકમ ઉપરથી હલકા એકમની કિંમતઃ—

૧) રૂપીઆથી ૫ ગણી બદામ, ૨) આનાથી ૫ ગણી વીસવાસી.
૩) પૌંડથી પોણા પેની.

હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમતઃ—

૧) આનાથી ૨૦ ગણા રૂપીઆ. ૨) પૈસાથી ૫ ગણા રૂપીઆ.
૩) શિલિંગથી ૧૬ ગણા પૌંડ.

મનોયત્ન ૧૧.

૧) રૂ. ૩૦) એ મણ તો નવટાંકનું શું?
૨) ૫ રૂપીઆભારના રૂ. ૦)=॥ તો મણનું શું?
૩) રૂ. ૪૫) ખાંડી તો ૨॥ શેરનું શું?
૪) રૂ. ૨૫) કળશી તો ૨ શેરનું શું?
૫) રૂ. ૫૫) ભાર તો ૩ શેરનું શું?
૬) રૂ. ૬૫) બેડીઉં તો ૪ શેરનું શું?
૭) રૂ. ૬૦)નું ૧॥ મણ તો ૧॥ નવટાંકનું શું?
૮) રૂ. ૨ા નું મણ તો ૫ રૂપીઆભારનું શું?
૯) ૨॥ શેરના રૂ. ૦ા= તો ખાંડીનું શું?
૧૦) પોણો શેરના ૩ા પૈસા તો રૂ ૬॥ માં કેટલું આવે?
૧૧) નવટાંકનો ૧॥ પૈસો તો મણનું શું?
૧૨) ૦)−॥ નું ૨॥ શેર તો ખાંડીનો ભાવ શો?

૧૩) રૂ. ૫)નું શેર તો દોઢ પાશેરનું શું?

૧૪) રૂ. ૦)ન॥નું ૩ શેર તો ૧ ખાંડી ૪ મણનું શું?

૧૫) ૩ પોલ સડક બાંધવાનું ખર્ચ ૧॥ પેન્સ થાય તો ૩ માઇલ બાંધવાનું ખર્ચ શું થશે?

૧૬) રૂ. ૦ાનું ૩॥ શેર તો ગાલ્લીનું શું?

૧૭) ૧૦ શેરના રૂ. ૭॥ તો ૧। રૂપીઆભારનું શું?

૧૮) અધોળ એલચીના રૂ. ૦)ન॥ તો મણનું શું?

૧૯) રૂ. ૨૦) એ માણી તો ૧॥ શેરનું શું?

૨૦) રૂ. ૦॥નું ૧॥ શેર તો માણીનું શું?

૨૧) રૂ. ૦)૦ા નું ૦॥। શેર તો ૬ મણનું શું?

૨૨) રૂ. ૧૬૦૦)નું વ્યાજ રૂ. ૨૫) તો રૂ. ૫)નું વ્યાજ કેટલું?

૨૩) રૂ. ૮ વર્ષમાં રૂ. ૪૦૦) બચાવ્યા તો ૯ દિવસમાં શું બચશે?

પ્રકરણ ૬. પરચુરણ દાખલા.

મનોયત્ન ૧૨.

સૂચના:—વ્યવહારમાં લાગુ પાડી હિસાબ મંડાવવા.

૧) કુંડીના રૂ. ૪॥। તો રૂ. ૦ાના ના કેટલાં નંગ?

૨) રૂ. ૧૮॥ના ૮૦ પતંગ મળે તો રૂ. ૨ાના નાં કેટલાં મળે?

૩) ૪ કોડીના રૂ. ૧૫) તો ૧૦ નંગનું શું?

૪) બેડીઆના ૩૭॥ રૂપીઆ તો રૂ. ૪॥નું કેટલું?

૫) ૪ મણના રૂ. ૧॥ન તો બેડીઆનું શું?

૬) રૂ. ૧૨)નું ૦॥। મણ તો ૧॥ રૂપીઆનું કેટલું?

૭) કળશીના રૂ. ૭॥ તો ૨ મણનું શું ?
૮) ૩ મણના રૂ. ૩॥⁼॥ તો ૧૨ શેરનું શું ?
૯) ગજના રૂ. ૨॥ તો રૂ. ૦।˜ નું કેટલું ?
૧૦) રૂ. ૩। એ ગજ તો ૩ તસુનું શું ?
૧૧) રૂ. ૨૧॥નું તોલો સોનું તો ૪ વાલનું શું ?
૧૨) ૩ વાલના રૂ. ૨।ા તો ૦॥ તોલાનું શું ?
૧૩) રૂ ૩૭॥ નું ૩ ગજ તો ૯ તસુનું શું ?
૧૪) ૭ તસુના રૂ. ૦।˜ તો ૨। ગજ ૨ તસુનું શું ?
૧૫) રૂ. ૧૨॥ સેંકડો તો રૂ. ૧॥˜॥ ના કેટલાં નંગ ?
૧૬) રૂ. ૩૩॥⁼ હજાર તો ૧૨૫ નંગનું શું ?
૧૭) ૧૨૫ નંગના રૂ ૬।૦। તો હજારનું શું ?
૧૮) રૂ. ૬॥⁼ ના ૨૫ નંગ તો ૨ સેંકડાનું શું ?
૧૯) રૂ. ૦।˜ ના ૨૫ નંગ તો ૨॥ રૂપીઆનાં કેટલાં નંગ ?
૨૦) રૂ. ૧॥ નું ૨ શેર તો ૦। શેરનું શું ?
૨૧) રૂ. ૩॥⁼ નું શેર તો નવટાંકનું શું ?
૨૨) રૂ. ૪॥ નું શેર તો ૨ અધોળનું શું ?
૨૩) રૂ. ૭॥ એકર તો ૫ ગુંઠાનું શું ?
૨૪) ૫ ગુંઠાના ૧૫ રૂપીઆ તો એકરનું શું ?
૨૫) રૂ. ૧૦)એ ભાર તો રૂ. ૧। નું કેટલું ?
૨૬) રૂ. ૧॥ એ ડઝન તો રૂ. ૦॥⁼ ના કેટલાં નંગ ?
૨૭) રૂ. ૧૨॥ માણી તો રૂ. ૧॥˜॥ નું કેટલું ?
૨૮) ભારના ૨૫॥ રૂપીઆ તો ૩ મણનું શું ?
૨૯) રૂ. ૭॥ એ ભાર તો રૂ. ૦॥⁼॥ નું કેટલું ?
૩૦) રૂ. ૪॥ એ મણ તો રૂ. ૦॥˜॥ નું કેટલું ?

૩૧) ૩ાા ભારના ૯૮ રૂપીઆ તો રૂ. ૧ાા નું કેટલું ?
૩૨) ૨ ડઝનના રૂા. ૦ાાા= તો રૂ. ૭)નાં કેટલાં નંગ ?
૩૩) રૂ. ૦)≡ાા ફુટ તો ૧ાા ઇંચનું શું ?
૩૪) ૫ ફુટ ૪ ઇંચ ના ૩ આના તો ૮ ઇંચનું શું ?
૩૫) રૂ. ૧૮ાા મહિનો તો ૩ાા દિવસનું શું ?
૩૬) રૂ. ૫૬ા મહિનો રૂ. ૩ાા માં કેટલા દિવસ ?
૩૭) રૂ. ૨૩ાા એ ખાંડી તો રાા મણનું શું ?
૩૮) રૂ. ૨૯ાા વીંઘું તો રૂ. ૩ા≡ાા નું કેટલું ?
૩૯) ૧ાા રતીના રૂ. ૦)~ાા તો ૯ વાલ ૨ રતીનું શું ?
૪૦) શેર ૦)≡ાા ના રૂ. ૦)≡ાા તો રાા શેરનું શું ?
૪૧) ૭ાા શેરના રૂ. ૧ા=ાા તો ૩ મણનું શું ?
૪૨) રૂ. ૪૫)નું વર્ષ તો ૦ાા મહિનાનું શું ?
૪૩) રૂ. ૩૬૦)નું વર્ષ તો ૦ાા મહિનાનું શું ?
૪૪) ૧ાા મણ ૫ શેરના રૂ. ૧ાા= તો ગાલ્લીનું શું ?
૪૫) રાા મણના રૂ. ૬ા તો ૨ ખાંડીનું શું ?
૪૬) રૂ. રાા નું પાા મણ તો રૂ. ૦)=ાા નું કેટલું ?
૪૭) રૂ. ૦ા નું શેર તો અધોળનું શું ?
૪૮) રૂ. ૦ાા નું શેર તો રૂ. ૦)૦ાા નું કેટલું ?
૪૯) ૧ા મણના રૂ. ૦ા≡ા તો ખાંડીનું શું ?
૫૦) રૂ. ૧ાા= તોલો તો ૨ વાલનું શું ?
૫૧) રૂ ૪૬ાા= ગાલ્લી તો ૧ાા મણ ૫ શેરનું શું ?
૫૨) રૂ. ૧૭ાા સેંકડો તો ૬ા નંગનું શું ?
૫૩) રૂ. ૨૪ાા તોલો તો રૂ. ૧ા૦ાા નું કેટલું ?

૫૪) રૂ. ૧૨॥ ગ્રોસ તો ૯ નંગનું શું ?
૫૫) રૂ. ૧૬। કોથળો તો ૧૨॥ શેરનું શું ?
૫૬) રૂ. ૬૨॥ હજાર તો રૂ. ૩॥=ાનાં કેટલાં નંગ ?
૫૭) ૧। દિવસના રૂા. ૩॥ તો વરસનું શું ?
૫૮) ૧૨૫ નંગના રૂ. ૦॥≋ તો ૨૦ નંગનું શું ?
૫૯) રૂ. ૪॥ નું ૩॥ ગજ તો રૂ.૦।૦॥ નું કેટલું ?
૬૦) ૩॥ તોલાના રૂ. ૯૩॥ તો ૭॥ વાલનું શું ?
૬૧) રૂ. ૧॥ ના ૮ નંગ તો રૂ. ૭)=નાં કેટલાં નંગ ?
૬૨) રૂ. ૦॥ નું મણ તો ૨॥ શેરનું શું ?
૬૩) ૭॥ ગુંઠાના રૂ. ૬॥ તો એકરનું શું ?
૬૪) ૩॥ વાલના રૂ. ૦॥= તો તોલાનું શું ?
૬૫) રૂ. ૭। એ મણ ખાંડ તો ૫ શેરનું શું ?
૬૬) ૧॥ પૈસાનું નવટાંક તો રૂ. ૦)=ા નું કેટલું ?
૬૭) ૩ અધોળનો રૂ. ૦)૦॥ તો ૩ શેરનું શું ?
૬૮) રૂ. ૩॥ એ શેર તો અધોળનું શું ?
૬૯) રૂ. ૨। નો માસો તો રતીનું શું ?
૭૦) નવટાંકનો રૂ. ૦)-॥ તો શેરનું શું ?
૭૧) રૂ. ૩॥ એ શેર તો શેર ૦)=નું કેટલું ?
૭૨) શેરના રૂ. ૦)= તો શેર ૦)= નું શું બેસે ?
૭૩) માસાનો રૂ. ૦। તો ૨॥ રતીનું શું ?
૭૪) રૂ. ૦)= નું ૦। શેર કોપરેલ મળે તો શેર ૨॥=નું શું બેસે ?
૭૫) રૂ. ૦)=ા ની નવટાંક ચારોળી તો ૨॥ શેરનું શું ?
૭૬) ૧। શેરનો રૂ. ૦)૦। તો ૩॥ મણનું શું ?

૭૭) રૂ. ૨॥ નું મણ તો ૫ શેરનું શું?

૭૮) રૂ. ૦॥ નું શેર ૭૩ મળે તો ૬ અધોળનું શું?

૭૯) રૂ. ૦।=ની શેર સેવ તો શેર ૦॥= સેવનું શું?

૮૦) રૂ. ૦। ની નવટાંક બદામ તો ૨॥ શેરનું શું?

૮૧) ૨ અધોળના રૂ. ૦)= તો ૨॥ શેરનું શું?

૮૨) ૧॥ શેર દૂધના ૦)≡ તો ૪॥ પાઈનું કેટલું આવે?

૮૩) દોઢ પાશેરની ૪ પાઈ તો ૪ આનાનું કેટલું?

૮૪) રૂ. ૦)≡ના ૨। શેર ચોખા મળે તો ૧॥। મણ ૨ શેરનું શું?

૮૫) રૂ. ૩)નું મણ તો ૩ આનાનું કેટલું?

૮૬) ફર્લાંગ મુસાફરીની ૧॥ પેન્સ તો ૨॥ માઇલનું શું બેસે?

૮૭) ૨॥ ફર્લાંગ મુસાફરી ૨ શિલિંગમાં થાય તો ૧। માઇલની મુસાફરીનું શું બેસે?

૮૮) મણ વેગણના રૂ. ૧॥≡ તો રૂ. ૨)–॥માં કેટલાં આવશે?

૮૯) નવટાંકનો રૂ. ૦)–। તો રૂ. ૨)૦॥ માં કેટલું આવે?

૯૦) ૩॥ પૈસાનું ૫ શેર તો રૂ. ૦।– નું કેટલું આવે?

૯૧) શેરનો રૂ. ૦)૦॥। તો રૂ. ૧॥=। માં કેટલું આવે?

૯૨) ૮। ડઝન ૧ નંગના ૧૨॥ રૂપીઆ તો ૧૫ નંગનું શું?

૯૩) પૈંડ વજના ૩॥ પૈંડ પડે તો ૧॥ ઔંસનું શું?

૯૪) ૧। ઔંસ દવાની ૧॥ શિલિંગ બેસે તો ૨॥ પૈંડમાં કેટલી આવે?

૯૫) રૂ. ૧૯)= એ માણી વાલ મળે તો ૧॥ મણનું શું?

૯૬) રૂ. ૧૩૨) એ ભાર તો ૪॥ મણનું શું?

૯૭) રૂ. ૨૫॥ એ તોલો સોનું તો ૧ વાલ ૧ રતીનું શું?

૯૮) રૂ. ૧૨૦) એ બેડીઉં તો ૬। મણનું શું?

૯૯) રૂ. ૧૫ાા≈ હજાર તો ૧૨૫ નંગનું શું ?
૧૦૦) રૂ. ૧ાાનું શેર તો અધોળનું શું ?
૧૦૧) રૂ. ૪ા≈નું મણ તો ૨ાા શેરનું શું ?
૧૦૨) રૂ. ૦)≈નું શેર તો અધોળનું શું ?
૧૦૩) રૂ. ૧૫) એ કળશી તો ૪ શેરનું શું ?
૧૦૪) ૫ પૈસાનું વાલ તો ગદિઆણાનું શું ?
૧૦૫) રૂ. ૧૨ાાા ગદિઆણો તો વાલનું શું ?
૧૦૬) ૨ાા શેરના રૂ. ૦≈ા તો મણનું શું ?
૧૦૭) રૂ. ૦≈નું વાલ તો ાા તોલાનું શું ?
૧૦૮) રૂ. ૧ા≈નું મણ તો ભારનું શું ?
૧૦૯) રૂ. ૧)નું ૧ાા મણ તો ભારનું શું ?
૧૧૦) ૧ા મણ કેરીના રૂ. ૩) તો ૨ાા કળશીનું શું ?
૧૧૧) રૂ. ૧ા−ાા ૨ પાઈનું ાાા મણ તો ાાા શેરનું શું ?
૧૧૨) એક આનાનું ૨ાા શેર તો ૨ાા મણનું શું ?
૧૧૩) શેરના ૩ આના તો શેર ૦)≈નું કેટલું ?
૧૧૪) એક રૂપીઆનું ૧૨ શેર તો ાા શેરનું શું ?
૧૧૫) રૂ. ૨ાા ગદિઆણો તો વાલનું શું ?
૧૧૬) રૂ. ૦)−ાા નું એક અધોળ તો રૂ. ૨ા નું કેટલું ?
૧૧૭) રૂ. ૩ાાનું મણ તો ૫ શેરનું શું ?
૧૧૮) રૂ. ૧૫ાા નું કળશી તો ૨ાા મણનું શું ?
૧૧૯) રૂ. ાા≈નું વાલ તો ૧ા તોલાનું શું ?
૧૨૦) ૨ાા ગદિઆણાના રૂ. ૪૦) તો રૂ. ૧ા નું કેટલું આવે ?
૧૨૧) રૂ. ૧) ની ૩ શેર બરફી તો રૂ. ૦≈ ની કેટલી ?
૧૨૨) રૂ. ૦)≈ા૧ પાઈનું ૨ાા શેર તો અધોળનું શું ?

૧૨૩) શેર ૦)≡ના રૂ. ૦।= તો સવાપાંચશેરનું શું ?

૧૨૪) ૨। શેરનો એક પૈસો તો ૩॥ મણ ૪ શેરનું શું ?

૧૨૫) રૂ. ૦)≡નું ૨। શેર તો રૂ. ૦।– નું કેટલું ?

૧૨૬) રૂ. ૦)=॥નું ૬। શેર તો મણનું શું ?

૧૨૭) ૭॥ શેરનો એક રૂપીઓ તો ૭॥ મણનું શું ?

૧૨૮) મણના રૂ. ।॥– તો કળશીનું શું ?

૧૨૯) ૭ પૈસાનું વાલ તો ૦॥ ગદિઆણાનું શું ?

૧૩૦) મણના રૂ. ૧॥= તો કળશીનો ભાવ શો ?

૧૩૧) રૂ. ૧।॥=નું મણ તો રૂ. ૦॥–॥નું કેટલું આવે ?

૧૩૨) રૂ. ૦) –ના નું અધોળ તો ૧। શેરનું શું ?

૧૩૩) ૨॥ શેરના ૧૨॥ પૈસા તો ૧॥ મણનું શું ?

૧૩૪) રૂ. ૦)–નું અધોળ તો રૂ. ૧॥–નું કેટલું ?

૧૩૫) અધોળનો રૂ. ૦)–ના તો રૂ. ૦॥૦॥નું કેટલું ?

૧૩૬) રૂ. ૧૭॥=નું કળશી તો રૂ. ૧)–॥ ૧॥ પાઈનું કેટલું ?

૧૩૭) ૧। મણના રૂ ૧૨≡॥ તો ખાંડીનું શું ?

૧૩૮) રૂ. ૪૨) નું વર્ષ તો ૦॥ મહિનાનું શું ?

૧૩૯) ૨ મણના રૂ. ૨)≡॥ તો બેડીઆનું શું ?

૧૪૦) રૂ. ૧૧। મહિનો તો રૂ. ૨॥=માં કેટલા દિવસ ?

૧૪૧) ૧॥ મણના રૂ. ૨। તો ભારનું શું ?

૧૪૨) ૪॥ તસુના રૂ. ૦॥–॥ તો ૩ ગજનું શું ?

૧૪૩) રૂ. ૨૬॥= તોલો તો ૨ વાલનું શું ?

૧૪૪) રૂ. ૩૫) સેંકડો તો રૂ. ૨)≡નાં કેટલાં નંગ ?

૧૪૫) રૂ. ૪૩॥ એ હજાર તો ૬૨॥ નંગનું શું ?

૧૪૬) ૦॥ ડઝનના રૂ. ૦)≡ તો ગ્રોસનું શું ?

૧૪૭) રૂ. ૧૨ાા સેંકડો તો રૂ. ાાાન્ના કેટલા નંગ?
૧૪૮) રૂ. ૫૦) નું ૧ા મણ તો ૧ા શેરનું શું?
૧૪૯) રૂ. ૧૮ાાા એ ભાર તો ૨૪ શેરનું શું?
૧૫૦) રૂ. ૪૫)નું વર્ષ તો રૂ. ૨ાાા= માં કેટલી મુદ્દત?
૧૫૧) રૂ. ૨૪ાા એ તોલો તો ૦ા વાલ ાાા રતીનું શું?
૧૫૨) ૧ાા મણના રૂ. ૨ાન્ન તો ભારનું શું?
૧૫૩) રૂ. ૪ાાનું મણ તો ૧ા શેરનું શું?
૧૫૪) રૂ. ૬૪ાા= ખેડીઉં તો મણનું શું?
૧૫૫) રૂ. ૫૮) ખેડીઉં તો ૧ા મણનું શું?
૧૫૬) વાલના રૂ. ાા-ાાા તો તોલાનું શું?
૧૫૭) રૂ. ૦ા-ાાા વાલ તો ૧ ગદિઆણા નું શું?
૧૫૮) રૂ. ૧૧ાાએ કળશી તો ૪ાા મણનું શું?
૧૫૯) ૦ાા મણની દળામણી રૂ. ૦)ન્ના તો કળશીનું શું?
૧૬૦) રૂ. ૫૨ાા= ખેડીઉં તો ૨ ખેડીઆ ૪ મણનું શું?
૧૬૧) રૂ. ૨ાા= એ મણ તો ૩ાા શેરનું શું?
૧૬૨) રૂ. ૨૧ાાા= મણ તો ૧૫ શેરનું શું?
૧૬૩) રૂ. ૨૧ાા ખેડીઉં તો ૨ાા ખેડીઆં ૫ મણનું શું?
૧૬૪) તોલાના રૂ. ૦ાાા- તો ૦ા ગદિઆણો ૨ વાલનું શું?
૧૬૫) ૨ાા શેરના ૭ાા આના તો ૨ાા મણનું શું?
૧૬૬) રૂ. ૦ાા-ાાાનું મણ તો ખેડીઆનું શું?
૧૬૭) ૨ વાલનો રૂ. ૧ાા-ાાા તો ૩ તોલાનું શું?
૧૬૮) રૂ. ાાાૅ એ મણ મીઠું તો રૂ. ૮ાાાૅનું કેટલું?
૧૬૯) એક આનાનું ૩ાા વાલ તો ૧૨ા તોલાનું શું?
૧૭૦) રૂ. ૧૮ાાા એ શેર તો રૂપીઆભારનું શું?

૧૭૧) રૂ. ૦ાઽ્રાનું ૧ા શેર તો ૩ાા મણનું શું ?
૧૭૨) રૂ. ૨૭ાા મહિનો તો ૧૬ દિવસનું શું આપવું ?
૧૭૩) કોડીના રૂ. ૨૮ાાા તો ૪ નંગનું શું ?
૧૭૪) રૂ. ૧૬ા ખાંડી તો રૂ. ૨ાઽમાં કેટલું આવશે ?
૧૭૫) ૩૫ નળીઆના રૂ. ૧ાાા તો હજારનું શું ?
૧૭૬) રૂ. ૧)ની ૫ કોડી તો ૯ નંગનું શું ?
૧૭૭) રૂ. ૧ાાા= એ ગ્રોસ તો ૨ ગ્રોસ ૪ ડઝનનું શું ?
૧૭૮) રૂ. ૨૬ાા~ સેંકડા તો કોડીનું શું ?
૧૭૯) રૂ. ૩૯ાાાનું એકર તો રૂ. ૪ાાાઽ્રાનું કેટલું ?
૧૮૦) વીંઘાના રૂ. ૩૪ા તો રૂ. ૧૨ાાા~ામાં કેટલું આવે ?
૧૮૧) રૂ. ૧ાનું ૧ાાા વાર તો ૫ા ગજનું શું ?
૧૮૨) રૂ. ૪ાા એ વાર તો રૂ. ૫ા નું કેટલું ?
૧૮૩) ૬ વારનો રૂ. ૧) તો ૨૪ાાા ગજનું શું ?
૧૮૪) ગજના રૂ. ૧૦ા તો રૂ. ૦ાા=ામાં કેટલું આવે ?
૧૮૫) રૂ. ૧)નું ૧૦ ગજ તો રૂ. ૧ાા=નું કેટલું ?
૧૮૬) ૮ા ગજનો રૂ. ૧) તો ૫ાા વારનું શું ?
૧૮૭) રૂ. ૧૫૦)નું ૨ ટકા લેખે ૧ાા વર્ષનું વ્યાજ શું ?
૧૮૮) રૂ. ૨૫ાા= ગજ તો ૧ાા વાર ૬ તસુનું શું ?
૧૮૯) ૩૨ાાઽ્રા ૧ પાઈનો તોલો તો ૧ાાા ગદિઆણા ૩ાા વાલ ૦ાાા રતીનું શું ?
૧૯૦) ખાંડીના રૂ. ૩૭ાા તો રૂ.)ઽનું કેટલું આવે ?
૧૯૧) રૂ. ૨૦)નું ૩૩ાાા મણ તો રૂ. ૬ાાાનું કેટલું ?
૧૯૨) હજારના રૂ ૪ાાઽ તો ૬૦ નંગનું શું ?
૧૯૩) રૂ. ૧૨ાા એ સેંકડો તો રૂ. ૧ાા~નાં કેટલાં નંગ ?

૧૯૪) રૂ. ૪૦) નું ૬ાા વર્ષનું વ્યાજ રૂ. ૭) થયું તો દર કેટલો ?

૧૯૫) ૨૫૦૦ નળીઆના રૂ. ૧૮ાાા તો સેંકડાનો ભાવ શો ?

૧૯૬) રૂ. ૧૭ાા એ મણ તો શેર ૧૩ાાાનું શું ?

૧૯૭) રૂ. ૯૭ાાા સેંકડો તો ૧૫૨૦ નંગનું શું ?

૧૯૮) રૂ. ૨૫ાા એ ગજ તો ૭ ગજ ૨ા તસુનું શું ?

૧૯૯) ગજના રૂ. ૮ાા તો રૂ. ૧)~નું કેટલું ?

૨૦૦) રોજના ૦)=ા ૧ પાઈ તો વર્ષનું શું ?

૨૦૧) રૂ. ૦)=ાનું ૧ાા વાલ તો ૨ા તોલાનું શું ?

૨૦૨) રૂ. ૩ાાાાનું ૦ાા મણ ૯ાાા શેર તો ૪ાા શેરનું શું ?

૨૦૩) ૩ાાા શેરના રૂ. ૧ા=ાાતો ૬ શેરનું શું ?

૨૦૪) રૂ. ૨૭નું ૧ાા મણ તો રૂ. ૦ાાા~ાાનું કેટલું આવે ?

૨૦૫) ૧ા શેરના રૂ. ૦)=ાા નો ૧ મણ ને શેર ૦ાા=નું શું ?

૨૦૬) વર્ષના રૂ. ૧૪૬ા તો રૂ. ૩૦ાાાાામાં કેટલા દિવસ ?

૨૦૭) રૂ. ૨૩ાાા મણ તો રૂ. ૨ા=માં કેટલું આવે ?

૨૦૮) રૂ. ૦)≡નું ૩ તસુ તો ૪ાા વારનું શું ?

૨૦૯) ૧ મણના રૂ. ૧૭ાા તો રૂ. ૦)~ાાાનું કેટલું ?

૨૧૦) રૂ. ૪૫) ગાલ્લી તો રૂ. ૦ા૦ાાનું કેટલું ?

૨૧૧) તોલાનો રૂ. ૧ા તો ૧ાા વાલ ૧ાા રતીનું શું ?

૨૧૨) ૦ાા મણના રૂ. ૫) તો અધોળનું શું ?

૨૧૩) ૬ પૈસાનું શેર ૩ા= તો ૧૦ પૈસાનું કેટલું ?

૨૧૪) રૂ. ૨૧) એ મણ તો રૂ. ૪ાા~ાાનું કેટલું ?

૨૧૫) ૩ાા મણના રૂ. ૩ાા૦ા તો ખાંડીનો ભાવ શો ?

૨૧૬) રૂ. ૯)~માં ૧૨ દિવસ તો મહિનાનું શું ?

૨૧૭) રૂ. ૧ાાા= મણ તો ૧ા ખાંડી ૩ મણનું શું ?

૨૧૮) રૂ. ૭૫) વર્ષ તો ૩ માસ ૧૨ દિવસનું શું ?
૨૧૯) ખાંડીના રૂ. ૧૮॥। તો રૂ. ૦)–ાનું કેટલું ?
૨૨૦) મણના રૂ. ૧॥।= તો ૨ શેરનું શું ?
૨૨૧) રૂ. ૨૦। નું ૩૩॥। મણ તો રૂ. ૬॥। નું કેટલું ?
૨૨૨) ૩ તસુના રૂ. ૦)≡॥। તો ૨। ગજનું શું ?
૨૨૩) રૂ. ૫॥ નું ગજ તો રૂ. ०॥≡નું કેટલું ?
૨૨૪) રૂ. ૩॥ નું મણ તો રૂ. ०॥≡ નું કેટલું ?
૨૨૫) મહિનાના રૂ. ૬॥। તો ૫ દિવસનું શું ?
૨૨૬) રૂ. ૨૬। મહિનો તો ૧૦ દિવસનું શું ?
૨૨૭) રૂ. ૧) નું ૧॥ શેર તો રૂ. ૦)=નું કેટલું ?
૨૨૮) રૂ. ૧) નું ૧॥ શેર તો ૭॥ રૂપીઆભારનું શું ?
૨૨૯) રૂ. ૩૧॥।= ગાસ્લી તો કળશીનું શું ?
૨૩૦) એક પૈસાની ૨ સ્ટીલ મળે તો રૂ. ૫)માં કેટલી સ્ટીલ આવે ?
૨૩૧) રૂ. ૪૬॥– વીંધુ તો રૂ. ૧૬॥ ०॥। નું કેટલું આવે ?
૨૩૨) રૂ. ૧। ના ૨૫ નંગ તો કોડીનું શું ?
૨૩૩) રૂ. ૩॥ એ ગજ તો ૩॥ ગજ ૩ તસુનું શું ?
૨૩૪) ૨૫॥ એ ભાર તો ૭ મણ ૫ શેરનું શું ?
૨૩૫) રૂ. ૩૧॥।= મહિનો તો રૂ. ૬।≡ માં કેટલા દિવસ ?
૨૩૬) રૂ. ૨૩॥ એ હજાર ૨૩૫૦૦ નંગનું શું ?
૨૩૭) રૂ. ૦)= ના ૨૦ નંગ તો ૨૫૦૦ નંગનું શું ?
૨૩૮) રૂ. ૧૬) ના હજાર તો રૂ. ૧) ના કેટલાં નંગ ?
૨૩૯) પાઈના ૨॥ નંગ તો બે હજારનું શું ?
૨૪૦) હજારના રૂ. ૩૭॥ તો રૂ. ૦)≡ના કેટલાં નંગ ?
૨૪૧) રૂ. ૧॥– ના ૧૨૫ નંગ તો સેંકડાનું શું ?

૨૪૨) ૪ શેરનો રૂ. ૦)ના તો ૧ા કળશીનું શું ?
૨૪૩) રૂ. ૨ાાા= ગજ તે ૮ તસુનું શું ?
૨૪૪) ૪૫ નંગના રૂ. ૧)= તો સેંકડાનું શું ?
૨૪૫) રૂ. ૧ાા- સેંકડો તો રૂ. ૧)ના કેટલા નંગ ?
૨૪૬) રૂ. ૨ા સેંકડો તો રૂ. ૧ા ના કેટલા નંગ ?
૨૪૭) ૦ાા શેરના રૂ. ૦)ાાા તો રૂ. ૭૫) નું કેટલું ?
૨૪૮) રૂ. ૧ાના ના ૮૫ નંગ તો સેંકડાનું શું ?
૨૪૯ ૬૦ નંગનો રૂ ૧ા તો સેંકડાનું શું ?
૨૫૦) રૂ. ૧ાના ના ૪૫ નંગ તો હજારનું શું ?
૨૫૧) પાઈનું ૨ા શેર તો ૦ા ગાલ્લી ૫ મણનું શું ?
૨૫૨) રૂ. ૦ાાા ના ૧૨૦ નંગ તો ૪ નંગનું શું ?
૨૫૩) ૧ા ગજના રૂ. ૦)ાાા તો રૂ. ૨ાના નું કેટલું ?
૨૫૪) રૂ. ૫ાા એ કોડી તો હજારનું શું ?
૨૫૫) રૂ. ૨૪ નું ખાંડી તો ૧ાા મણ ૫ શેરનું શું ?
૨૫૬) રૂ. ૦)૦ાા નું શેર તો ગાલ્લીનું શું ?
૨૫૭) ૫ દિવસના રૂ. ૦ાાા તો ૨ મહિના ૨ દિવસનું શું ?
૨૫૮) રૂ. ૦ા- નું ૬ા શેર તો ૧ા મણનું શું ?
૨૫૯) રૂ. ૦)ાા વ્યાજ મેળવવા રૂ. ૧૦૦) રોકવા તો રૂ. ૫૦) વ્યાજ મેળવવા શું રોકવું ?
૨૬૦) એક રૂપીએ ૪ પાઈ કર ભરવો પડે તો રૂ. ૦ા કર કેટલાની આવક હોય તો ભરવો પડે ?
૨૬૦) રૂ. ૩ા= મણ દૂધ મળે તો ૧ા મણ ૫ શેરનું શું ?
૨૬૨) રૂ. ૦)ાાા શેર ગોળ તો રૂ. ૩ાાા માં કેટલો આવશે ?

૨૬૩) એક રૂપીએ રૂ. ૦)૦l કર ભરવો પડે છે, તો એ લેખે મારે રૂ. ૦l કર ભરવો પડે છે ત્યારે મારી ચોકખી આવક કેટલી?
૨૬૪) રૂ. ૨૧l ખાંડી તો ૨૫ શેરનું શું?
૨૬૫) એકરના રૂ. ૨૮૫) તો ૧l ગુંઠાનું શું?
૨૬૬) ૧૦૦ નાળીએરના રૂ. ૯l= તો રૂ. ૨l–ll નાં કેટલાં?
૨૬૭) રૂ. ૧૧l કોથળો તો ૬l શેરનું શું?
૨૬૮ રૂ. ૧૩૬) ભાર તો ૦lll મણનું શું?
૨૬૯) ૫ ટકા લેખે રૂ. ૭૨૦) નું દોઢ વર્ષનું વ્યાજ શું?
૨૭૦) રૂ. ૨ll માં ૧l ગુંઠો તો એકરનું શું?
૨૭૧) ૬l નંગના રૂ. ૦ll= તો સેંકડાનું શું?
૨૭૨) રૂ. ૦l= નું ૭ll શેર તો ૨ ભારનું શું?
૨૭૩) ૦l મણના રૂ. ૨l તો ૨ ભારનું શું?
૨૭૪) રૂ. ૨l–ll નું ૧l ગજ તો ૨ ગજનું શું?
૨૭૫) ૫ શેરના રૂ. ૦)= તો બેડીઆનું શું?
૨૭૬) રૂ. ૩)≡ નું ll શેર તો કળશીનું શું?
૨૭૭) રૂ. ૨ll નું ૫ શેર તો બેડીઆના ભાવ શા?
૨૭૮) રૂ. ૨ll નું શેર તો રૂ. ૧ll નું કેટલું?
૨૭૯) રૂ. ૨૩lll બેડીઉં તો ૧૫ શેરનું શું?
૨૮૦) રૂ. ૧) ૦ll નું ૭ll શેર તો રૂ. ૭૦) નું કેટલું?
૨૮૧) ૨ll શેરના ૩ll પૈસા તો ૧૬ મણનું શું?
૨૮૨) ૩ પૈસાનું ૧l શેર તો રૂ. ૧ll નું કેટલું?
૨૮૩) ૫ શેરની ૯ પાઈ તો કળશીનું શું?
૨૮૪) ૧l શેરના ૩ll પૈસા તો ૮ મણનું શું?
૨૮૫) રૂ. ૮lll નું મણ તો ૭ શેરનું શું?

૨૮૬) રૂ. ૨૫૬) એડીઉં તો રૂ. ૧) નું કેટલું ?
૨૮૭) રૂ. ૮૪) ખાંડી તો રૂ. ૫। નું કેટલું ?
૨૮૮) એક આનાનું ૧૫ શેર તો ૧॥ ગાલ્લી ૩ મણનું શું ?
૨૮૯) રૂ. ૭૨) ભાર તો રૂ. ૧૦॥ નું કેટલું ?
૨૯૦) ૪૦, ૪૪, ૪૮, ૫૦ અને ૬૦ તોલે ૩૨ મણ પાકાના કાચા મણ કેટલા ?
૨૯૧) રૂ. ૩૭॥ ખાંડી તો ૧૦॥ શેરનું શું ?
૨૯૨) ૧૨॥ શેરના રૂ. ૦॥~ ૧ પાઈ તો ખાંડીનું શું ?
૨૯૩) રૂ. ૨૭॥ ખાંડી તો ૧। શેરનું શું ?
૨૯૪) રૂ. ૦)= નું ૦। શેર તો કળશીનું શું ?
૨૯૫) રૂ. ૯૦) ભાર તો ૪ મણનું શું ?
૨૯૬) રૂ. ૭૬॥= ગાલ્લી તો ૫ શેરનું શું ?
૨૯૭) ૧॥ પૈસાના ૪ તાવ તો રૂ. ૭॥ ના કેટલા કાગળ ?
૨૯૮) ૫ શેરના ૩ પૈસા તો ગાલ્લીનું શું ?
૨૯૯) રૂ. ૦|≈નું ૫ શેર તો ૧॥ ખાંડીનું શું ?
૩૦૦) ૨ પાઈનું ૫ શેર તો ગાલ્લીનું શું ?
૩૦૧) રૂ. ૩॥ રીમ તો ૨॥ રીમ ૨ તાવનું શું ?
૩૦૨) રૂ. ૦|≈॥ નું ૫ શેર તો ગાલ્લીનું શું ?
૩૦૩) ૨૪ શેર પાકાના ૪૨, ૪૪, ૪૫, ૪૮ અને સાંઠ તોલે કાચા શેર કેટલા ?
૩૦૪) ૧ આનાનું ૩ શેર તો ૪॥ માણીનું શું ?
૩૦૫) રૂ. ૫૨॥ ગાલ્લી તો ૧૫ શેરનું શું ?
૩૦૬) રૂ. ૪૫) નું વર્ષ તો ૧॥ માસ ૧॥ દિવસનું શું ?
૩૦૭) મણે ૨, ૨।, ૨॥, ૩, ૩।, અને ૪ શેર બારદાન કાપતાં ૨૪ મણનું બાકી તોલ શું રહેશે ?

૩૦૮) ૧ પેનની ૨ પાઇ તો રૂ. ૧)માં કેટલી આવશે ?
૩૦૯) રૂ. ૪૫) ભાર તો ૪ શેરનું શું ?
૩૧૦) ભારના રૂ. ૩૭ાા તો રૂ. ૦ાા≂ નું કેટલું ?
૩૧૧) ૨ાા શેરના રૂ. ૦)૮ તો રૂ. ૦ાા≂નું કેટલું ?
૩૧૨) રીમના રૂ. ૫) તો તાવનું શું ?
૩૧૩) ૫ શેરના રૂ. ૦ાા≂ તો ગાલ્લીનું શું ?
૩૧૪) રૂ. ૨૭ાા≂ ગાલ્લી ૨ાા મણનું શું ?
૩૧૫) ૪૨ તોલે ૨૧ મણનું, ૪૪ તોલે ૫૫ મણનું, ૪૫ તોલે ૬૭ાા મણનું, ૪૮ તોલે ૮૪ મણનું, અને ૬૦ તોલે ૭૫ મણ કાચાના પાકા મણ કેટલા ?
૩૧૬) રૂ. ૬ા એ સેંકડો તો ૧૦ નંગનું શું ?
૩૧૭) રૂ. ૧ાા તોલો તો રૂ. ૦ાા≂ાા માં કેટલું આવે ?
૩૧૮) રૂ. ૭ાા એ રીમ તો ૨ તાવનું શું ?
૩૧૯) રૂ. ૧૫) ના ૫ રીમ તો ૫ તાવનું શું ?
૩૨૦) રૂ. ૭ાા મણ તો શેર ૦)≂ નું શું આપવું ?
૩૨૧) ૨ અધોળના રૂ. ૦)≡ાા તો મણનું શું ?
૩૨૨) ૭ આનાનું ૨ાા શેર તો ખાંડીનું શું ?
૩૨૩) ૧ શેરનો રૂ. ૦)૦ાાા તો કળશીનું શું ?
૩૨૪) ૩ શેરના રૂ. ૦ા૦ાા તો ભારનું શું ?
૩૨૫) નવટાંકના ૪ પૈસા તો મણનું શું ?
૩૨૬) ૦ાાા પાશેરની ૧ પાઈ તો ૦ાાા શેરનું શું ?
૩૨૭) રૂ. ૦)≡ નું નવટાંક તો મણનું શું ?
૩૨૮) રૂ. ૨૫) નું મણ તો રૂ. ૦ા≂નું કેટલું આવે ?
૩૨૯) રૂ. ૦ા૦ાા નું અધોળ તો અધમણનું શું ?

૩૩૦) રૂ. ૧૫)નું ૦ાા મણ તો રૂપીઆભારનું શું ?
૩૩૧) રૂ. ૦)-નું શેર આવે તો રૂ ૨૫)માં કેટલું આવે ?
૩૩૨) પૈસાનું નવટાંક તો મણનું શું ?
૩૩૩) રૂ. ૩ાા સેંકડો તો હજારનું શું ?
૩૩૪) ૧ા શેરનો રૂ. ૦ ૦ાાા તો ૦ાા ખાંડી નું શું ?
૩૩૫) રૂ. ૦ાાા૦ાા ની ૧૦૦ પેન તો ૧૦ પેનનું શું ?
૩૩૬) રૂ. ૧નું શેર તો રૂ ૦)૮ નું કેટલું ?
૩૩૭) રૂ. ૧ાા૮ ના ૧૦૦ કેળાં મળે તો ૨૩૨ કેળાંનું શું ?
૩૩૮) રૂ. ૬૫ાા= ગાલ્લી તો ૪ાા મણનું શું ?
૩૩૯) સેંકડાના રૂ. ૩)= તો રૂ. ૧ાા=ાનાં કેટલા નંગ ?
૩૪૦) ૮૦ નંગના રૂ. ૩ાાા તો સેંકડાનું શું ?
૩૪૧) એક ટોપીના રૂ. ૦ા=ાા પડે તો રૂ. ૬ાામાં કેટલી ટોપીઓ આવે ?
૩૪૨) ૧ાા શેરના રૂ. ૦)૮ તો રૂ.૨ાા માં કેટલું આવે ?
૩૪૩) શેર ૩= નો એક આનો તો ખાંડીનું શું ?
૩૪૪) રૂ. ૨૭ાા એ માણું તો શેરનું શુ ?
૩૪૫) ૧ાા દિવસના રૂ. ૧)= તો વર્ષનું શું ?
૩૪૬) ૫ શેરના રૂ. ૦)-ા તો ૮ મણનું શું ?
૩૪૭) ૧ાા શેર દૂધના રૂ. ૦)=ાા તો રૂ. ૩૦) નું કેટલું ?
૩૪૮) ૮ મણના રૂ. ૨૫) તો ૧ શેરનું શું ?
૩૪૯) ગાલ્લીના રૂ. ૪૦) તો રૂ. ૦)=માં કેટલું આવે ?
૩૫) રૂ. ૨૮)= મહિનો તો ૨ાા મહિના ૧૦ દિવસનું શું ?
૩૫૧) રીમ કાગળનો રૂ. ૧ાા પડે તો ૨૦ તાવનું શું ?

[સમાપ્ત.]